

EK S1

SÖZLÜK

Versiyon 1.1

© 2021 Rainforest Alliance. Bütün hakları saklıdır.

**RAINFOREST
ALLIANCE**

Çeviri Konusunda Sorumluluk Reddi

Çeviride yer alan bilgilerin tam anlamlarına ilişkin herhangi bir sorunuz olduğunda netleştirmek için lütfen resmi İngilizce versiyona başvurun. Çeviriden kaynaklanan uyumsuzluklar veya anlam farkları bağlayıcı değildir ve denetim veya sertifikasyon açısından herhangi bir etkisi yoktur.

Daha fazla bilgi edinmek mi istiyorsunuz?

Rainforest Alliance hakkında daha fazla bilgi edinmek için, www.rainforest-alliance.org sitesine göz atın veya info@ra.org adresinden iletişime geçin

Döküman Adı:		Döküman Kodu:	Versiyon:
Ek S1 Sözlük		SA-GL-SD-1-V1.1TR	1.1TR
İlk yayın tarihi:	Revizyon tarihi:	Dökümanın geçerliliğinin başladığı tarih:	Dökümanın geçerliliğinin sona erdiği tarih:
30 Haziran 2020	31 Ocak 2021	1 Temmuz 2021	Bildirilinceye kadar
Geliştiren:		Onaylayan:	
Rainforest Alliance Standartlar ve Güvence Departmanı		Standartlar ve Güvence Müdürü	
Bağlantılı olduğu dökümanlar:			
SA-S-SD-1-V1.1TR Rainforest Alliance 2020 Sürdürülebilir Tarım Standardı, Arazi Gereklilikleri SA-S-SD-2-V1.1 Rainforest Alliance 2020 Sürdürülebilir Tarım Standardı, Tedarik Zinciri Gereklilikleri			
Yerini aldığı dökümanlar:			
SA-GL-SD-1-V1 Ek 1: Sözlük			
Aşağıdakilere uygulanır:			
Arazi ve Tedarik Zinciri Sertifika sahipleri			
Ülke/Bölge:			
Hepsi			
Ürün:		Sertifikasyon Türü:	
Rainforest Alliance sertifikasyon sistemi kapsamındaki bütün ürünler; bkz. Sertifikasyon Kuralları		Arazi ve Tedarik Zinciri Sertifika Sahipleri	

Bu içeriğin, Rainforest Alliance'ın önceden yazılı izni alınmadan çoğaltılması, değiştirilmesi, dağıtılması veya yeniden yayınlanması dahil herhangi bir şekilde kullanılması kesinlikle yasaktır

A	
Acil durum	Sağlık, yaşam, geçim kaynakları, insan hakları, mal veya çevre üzerinde doğrudan risk teşkil eden belirli bir durum ve/veya ortamda gerçekleşen olay
Aile işçisi	Resmi çalışan olarak kabul edilmemek ve evden ortak yarar sağlamak koşuluyla ailenin başka bir bireyine, bir tarım arazisini işletmekte veya başka bir işi yürütmekte yardım eden (herhangi bir cinsiyetten) kişi.
Akarsuya kıyısı olan tampon bölge	Bir su ekosistemine bitişik, kalıcı bitki örtüsüyle kaplı ve ürün veya çiftlik hayvanlarının bulunmadığı alan.
Alt yüklenici	Sertifikalı ürünler üzerinde bir veya birden çok belirli operasyon (örneğin ürünlerin işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve/veya etiketlenmesi) yürütmek üzere kendisiyle sözleşme imzalanan bir kuruluş veya kişi.
Aracı	Arazi veya tedarik zinciri sertifika sahipleri için Rainforest Alliance sertifikalı ürünlerin ticaretini (alım-satımını) yapan veya bu ürünlerle işlem yapan herhangi bir aktör Üreticilerden ürün alıp arazi Sertifika Sahibine tedarik eden Fildişi Sahili'ndeki "pisteur" veya Türkiye'deki "manav" gibi küçük işletmeler, Rainforest Alliance sertifikalı tedarik zincirlerindeki aracılar verilebilecek yaygın örneklerdendir. Düşük miktarlarla işlem yaptıklarından, aracıların Rainforest Alliance platformlarında bağımsız olarak sertifikalandırılması veya kayıt yaptırmasına gerek yoktur. Ancak aracıların Rainforest Alliance Standardı'nın geçerli gerekliliklerine uymaları ve sertifika sahibi yönetiminin de aracıların uygunluğuna dair sorumluluğu üstlenmesi gerekir.
Arazi	Arazinin coğrafi kapsamındaki, Rainforest Alliance sertifikasyonu için geçerli olan tarımsal üretim ve işleme faaliyetlerinde kullanılan bütün arazi ve tesisler Ortak bir yönetim organına bağlı olmak kaydıyla bir arazi, aynı ülke içindeki, komşu veya coğrafi olarak ayrı yerlerdeki birkaç arazi biriminden oluşabilir. Bu coğrafi kapsama giren bütün arazilerin ve arazi birimlerinin, sertifikalı üründen başka ürünler de yetiştirilse bile 2020 Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı'na uyma zorunluluğu vardır (örneğin, kahve için sertifikalı bir grubun aynı coğrafi kapsama giren pirinç plantasyonunu içeren ve bir üreticiye ait arazi veya arazi birimi) Bir arazi, ortak bir yönetim organına bağlıysalar, aynı ülke içinde birbirine komşu veya coğrafi olarak ayrı birkaç arazi biriminden oluşabilir.
Arazi birimi	Bir arazinin parçası olan kesintisiz bir toprak parçası. Bir arazi birimi, binalar, tesisler, su kütleleri ve başka özellikler içeren, hem tarımsal hem de tarım dışı arazileri içerebilir. Bu açıklamanın görseli için lütfen aşağıdaki 1.2. şemaya bakın.

	<p>BU ÖRNEKTE GRUP ÜRETİCİSİNİ 5 AZALI BİRİMİ VARDIR:</p> <ul style="list-style-type: none">1 ÜRETİCİNİN EVİ2 SERTİFİKALI ÜRÜN3 İŞLEME TESİSİ4 RA PROGRAMI KAPSAMINDA SERTİFİKALI OLMAYAN ÜRÜN (ÖRNEĞİN KAUCUK)5								
	Şema 1.2. Arazi birimlerinin gösterimi								
Arazi dışında konaklama	Geçici işleri süresince geçici işçiler tarafından kullanılan ama arazi tarafından sunulmuş olmayabilecek konaklama tesisleri; örneğin, resmi ve gayriresmi çadır kampları, arazilerin yakınında toplu olarak kiralanmış konutlar								
Arazi Yönetimi	Sertifikalı bir arazi için arazi ve idari faaliyetlerin planlanmasından ve yönetiminden sorumlu kişi veya kuruluş Buna, bütün Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı gerekliliklerinin uygulanmasını sağlama sorumluluğunu taşıyan bir Arazi Yöneticisi veya İdarecisi de dahildir. Arazi yönetimi, bireysel araziler veya tek sahipli çoklu işletme arazileri için bu işlevi yerine getiren sorumlu yönetim organı, arazi yöneticisi veya teknik temsilciyi ifade eder.								
Asgari ücret	Bir işverenin, belirli bir süre içinde yapılan iş için ücretlilere ödemekle yükümlü olduğu ve toplu sözleşme veya bireysel sözleşmeyle altına inilemeyecek olan minimum ücret miktarı.								
Atık	İstenmeyen materyal veya madde. Materyalin tipine ve bölgesel terminolojiye bağlı olarak döküntü, artık, çöp veya iskarta olarak da adlandırılır. Çoğu atık, kağıt, plastik, metaller, cam, gıda atıkları, organik materyaller, dışkı ve odundan oluşur. Tehlikeli materyaller içerir. Ev atıkları veya endüstriyel atıkları, istenmeyen ürünleri, inşaat molozu veya döküntülerini, kazılardan çıkan toprak ve taşları, arazinin temizlenmesi veya hazırlanması sırasında ortaya çıkan toprak ve işe yaramaz diğer atıkları içerir.								
Atık su	Evsel, endüstriyel, ticari veya tarımsal amaçlarla insan kullanımından etkilenmiş veya kullanılmış her türlü su. Endüstriyel işlemlerde ve işleme faaliyetlerinden geçen suyun kalitesi olumsuz yönde etkileniyse, bu sular da atık sudur. Değirmenler (örneğin yaş kahve öğütme tesisleri, palmiye yağı öğütme tesisleri, şeker kamışı öğütme tesisleri), yıkama faaliyetleri (örneğin meyve veya sebze yıkama veya sağıma tesisleri) veya ambalajlama (örneğin meyve suyu veya meyve püresi fabrikaları) bunlar arasındadır.								
Atık su parametreleri	Su ekosistemlerine atık su boşaltma konusundaki Rainforest Alliance parametreleri şunlardır: <table border="1"><thead><tr><th>Atık Su Kalite Parametresi</th><th>Değer</th></tr></thead><tbody><tr><td>Biyokimyasal Oksijen İhtiyacı (BOD5)</td><td>< 750 mg/lit</td></tr><tr><td>Uzaklaştırılmış toplam katı maddeler</td><td>< 50 mg/lit</td></tr><tr><td>Gres ve yağlar</td><td>< 50 mg/lit</td></tr></tbody></table>	Atık Su Kalite Parametresi	Değer	Biyokimyasal Oksijen İhtiyacı (BOD5)	< 750 mg/lit	Uzaklaştırılmış toplam katı maddeler	< 50 mg/lit	Gres ve yağlar	< 50 mg/lit
Atık Su Kalite Parametresi	Değer								
Biyokimyasal Oksijen İhtiyacı (BOD5)	< 750 mg/lit								
Uzaklaştırılmış toplam katı maddeler	< 50 mg/lit								
Gres ve yağlar	< 50 mg/lit								

	pH	5,5 ila 9,0
	Sulama için Rainforest Alliance atık su parametreleri şunlardır:	
	Atık Su Kalite Parametresi	Değer
	Bağırsak nematodları (litrede yumurta sayısı aritmetik ortalaması)	< 1
	Dışkı koliformları (100 ml'deki sayısının geometrik ortalaması)	≤ 1000
Avlanma	Bir hayvanın gıda, spor veya kâr amacıyla takip edilip öldürülmesi.	
Ayırım	Sertifikalı ürünün hem fiziksel olarak hem de dokümantasyon açısından sertifikasız üründen ayrı tutulduğu bir izlenebilirlik süreci Bu ayırma işlemi; tedarik zincirinin bütün alma, işleme, ambalajlama, depolama ve nakliye aşamalarında gerçekleşir. Sertifikasız ürünle sertifikalı ürün karıştırılmaz. Dolayısıyla, farklı menşe ülkeler dahil olmak üzere, farklı sertifikalı kaynaklardan/arazilerden de gelse ürün içeriğinin bütünü sertifikalandırılır. Sertifikalı bir ürün farklı sertifikalı kaynaklardan/arazilerden geliyor, ancak tedarik zinciri boyunca kimliği korunuyorsa Karışık Korunmuş Kimlik (Mixed IP) alt türü uygulanabilir.	
Ayrımcılık	İrk, ten rengi, etnik köken, cinsiyet, cinsel yönelim, din, siyasi görüş, ulusal köken veya sosyal kökene dayalı her türlü ayırım ve fırsat eşitliğini veya istihdamı veya mesleki faaliyette görülen muameleyi ortadan kaldırıcı veya zayıflatıcı etkiye sahip herhangi başka bir ayırım. ¹ Ayrımcı uygulamalar, eşit işe eşit olmayan ücret, daha yüksek ücretli işlere ve yönetim pozisyonlarına erişimde eşitsizlik, işe alma işlemlerinde veya çalışma sürecinde herhangi bir aşamada zorunlu tutulan gebelik testini içerir ancak bunlarla sınırlı değildir.	
	B	
Bitki setleri	Püskürtülen pestisit serpintilerini azaltmak üzere tasarlanmış ve aşağıdaki özelliklere sahip bitki setleri: <ul style="list-style-type: none">Yerden yapılan tarımsal ilaç uygulamalarında setler, en az ürünün yüksekliğiyle veya püskürtme ekipmanının uygulama vanalarının yerden yüksekliğiyle (hangisi daha yüksekse) aynı yüksekliktedir.Setler, yıl boyunca yapraklı kalan ancak hava akışını geçirerek setin pestisit damlacıklarını tutmasına izin veren bitkilerden oluşur.	
Borçla çalışma	Bir borçlunun, kendi kişisel hizmetlerini veya kendi kontrolündeki kişilerin kişisel hizmetlerini borcun teminatı olarak rehin vermesinden ortaya çıkan durum Borçla çalışma, borcun kapatılmasına karşılık bu hizmetlerin makul şekilde belirlenecek değerinin uygulanmaması veya bu hizmetlerin süresinin ve doğasının gerektiği şekilde sınırlanmaması ve tanımlanmaması sonucunda ortaya çıkar. Borçla çalışma (ayrıca borç esareti olarak da adlandırılır) farklı birkaç şekilde görülebilir. Zorla çalıştırmanın bir şeklidir.	
Budama	Zararlılarla ve hastalıklarla başa çıkmak ve/veya ürün yükünü idare etmek için, ölü, hastalıklı veya üretken olmayan dalların kesilmesiyle gerçekleştirilen mevsimsel veya yıllık etkinlik.	
	Büyük araziler, esas olarak aile veya ev işçiliğine ya da topluluğun diğer	

¹ ILO Konvansiyonları, Ayrımcılık (İstihdam ve Mesleki Faaliyet) Konvansiyonu, 1958 (No. 111)

Büyük arazi	Üyeleriyle işgücü alışverişine değil, çalıştırdıkları daimi ve/veya geçici işçilere dayalıdır. Büyük araziler genelde kendi yönetim sistemlerini kullanır veya sertifikasyon için bir grubun parçası olabilir. Büyük araziler, küçük arazi tanımına uymaz.
	C
Cinsel taciz	Cinselliğe dayalı, maruz kalan tarafından istenmeyen ve rahatsız edici gelen davranış. Cinsel tacizin var olması için şu iki koşulun mevcut olması gerekir: <ul style="list-style-type: none">Ücret artışı, prim, hatta istihdamın devamı gibi bir iş avantajının 'Quid Pro Quo' (karşılık beklenerek) mağdura, herhangi bir şekilde cinsel davranışa katılma taleplerine razı olması şartıyla sunulmasıDavranışın, mağdur için göz korkutucu veya küçük düşürücü koşullar oluşturduğu, düşmanca bir çalışma ortamı Cinsel taciz kategorisine giren davranışlar: <ul style="list-style-type: none">Fiziksel: şiddet, dokunma, gereksiz mesafe yakınlığıSözlü: Görünüm, yaşam tarzı, cinsel yönelim hakkında yorumlar ve sorular, telefonla yakışsız ve ısrarcı şekilde aramaSözsüz: Isık çalma, cinsel imalı el/kol/baş/vücut hareketleri, cinsel materyallerin gösterilmesi²
Cinsiyet	Erkeklerle dişilerin, üreme organları, kromozomlar, hormonlar vb. gibi, farklı biyolojik ve fizyolojik karakteristikleri. Evrenseldir ve çoğunlukla ameliyatsız olarak değişmez. ³
Coğrafi bölge	Çoklu işletme tedarik zinciri sertifika sahiplerinin sertifikalarının hangi sınırlar içinde verileceğini belirleyen, tanımlanmış bir ülkeler kümesi.
Coğrafi konum bilgisi	Arazilerin ve arazi sınırlarının, arazi birimlerinin ve Rainforest Alliance sertifika sahiplerine ait diğer tesislerin coğrafi konumunu belirten veriler Coğrafi konum bilgileri, genelde ayrı ayrı konum noktaları (çevre katmanı dahil olmak üzere) veya ilgili alanın tam sınırlarını tanımlayan çokgenler kullanılarak Coğrafi Konum Belirleme Sistemleri (GPS) eşlemesi yoluyla toplanan koordinatlarla temsil edilir.
Çifte satış	Rainforest Alliance Sertifikalı olarak üretilen veya satın alınan aynı miktarın, bir kez Rainforest Alliance Sertifikalı ve bir kez de konvansiyonel olarak veya başka bir sertifikasyon kapsamında olmak üzere iki kez satılması Örneğin, bir arazi tarafından üretilen 100 MT kahve, hem organik hem de Rainforest Alliance olarak sertifikalandırılabilir ve bir alıcıya, <ul style="list-style-type: none">yalnızca 100 MT Rainforest Alliance Sertifikalı veyayalnızca 100 MT Organik veya100 MT Rainforest Alliance Sertifikalı ve Organik (aynı seferde tek bir partide) olarak satılabilir. Ancak aynı miktarda kahve, 100 MT organik kahve ve 100 MT Rainforest Alliance Sertifikalı kahve olarak ayrı ayrı satılamaz. Rainforest Alliance kuralları uyarınca çifte satışa izin verilmez.
Çocuk	18 yaşından küçük her insan ⁴

² ILO, İşyerinde Cinsel Taciz Bilgi Formu (Sexual Harassment at Work Factsheet) (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-ed_norm/-/declaration/documents/publication/wcms_decl_fs_96_en.pdf)

³ Dünya Sağlık Örgütü: Toplumsal cinsiyet, eşitlik ve insan hakları. Terimler ve tanımlar sözlüğü (Gender, equity and human rights, Glossary of terms and tools) (<https://www.who.int/gender-equity-tactics/knowledge/glossary/en/>)

John Hopkins Üniversitesi İşitiraki: Sağlık Sistemleri için Cinsiyet Analizi Araç Takımı, Cinsiyet Kavramları ve Tanımları (Gender Analysis Toolkit for health Systems, Gender Concepts and Definitions) (<https://gender.hjpiego.org/analytoolkit/gender-concepts-and-definitions/>)

⁴ (BM ÇHS, 1. madde)

Çocuk emeği	<p>Çocukların veya ergenlerin, sağlıklarını ve kişisel gelişimlerini etkilemeyen veya eğitimlerini aksatmayan çalışmalara katılması genelde olumlu bir şey olarak kabul edilir. Buna, ev işlerinde anne ve babalarına yardım etmek, aile işine yardımcı olmak veya okul saatleri dışında ve okul tatillerinde kendi harçlıklarını çıkartmak gibi faaliyetler dahildir. Bu tarz faaliyetler çocukların gelişimine ve ailelerinin refahına katkıda bulunur, çocukların beceri ve deneyimini artırır ve onları yetişkinliklerinde toplumun üretken bireyleri olmaya hazırlar. Bunlar, aşağıdakileri içerir:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Düzenli istihdam/iş: 15 (gelişmekte olan ekonomilerde 14) yaşından itibaren, çocuklar haftada 48 saati aşmayan genel istihdama başlayabilir. Minimum yaşın daha yüksek olduğu veya izin verilen çalışma saatinin daha düşük olduğu ülkelerde, belirlenmiş olan ulusal minimum yaş ve maksimum saat geçerlidir. Çocukların yapacağı işlerin tehlikesiz, güvenli ve yaşlarına uygun olması ve zorunlu eğitimi aksatmaması gerekir.2) Hafif iş: Çocuğun sağlığına ve gelişimine zararlı olmayan, eğitim ve öğrenimlerini aksatmayan, bir yetişkinin gözetiminde yapılan ve haftada 14 saati aşmayan işler. 138 sayılı ILO Konvansiyonu uyarınca, gelişmekte olan ekonomilerde 12-14 yaşlarındaki çocuklar hafif işler yapabilir. Ulusal yasalarca çocukların hafif işler yapmasına izin verilmeyen ülkelerde, ulusal minimum istihdam yaşı geçerlidir.3) Aile işçiliği: Kendi ailelerinin/evlerinin küçük ölçekli arazilerinde çocuklar tarafından yapılan ve onlara becerilerini geliştirme fırsatı veren hafif, yaşlarına uygun görevlerden oluşan tarımsal faaliyetler, bu faaliyetlerin sağlıklarına ve gelişimlerine zararlı olmaması, eğitimlerini aksatmaması ve bir yetişkinin gözetiminde olması koşuluyla, çocuk işçiliği kategorisinde değerlendirilmez.⁵
Çocuk işçiliği	<p>Çocukları çocukluklarından, potansiyellerinden ve onurlarından mahrum eden ve çocuklar için manevi, fiziksel, sosyal veya ahlaki bakımdan zararlı olan çalışma Okula devam etme fırsatını ellerinden almak veya okulu erken bırakmak zorunda bırakmak suretiyle ya da okulla fazla uzun süreli ve ağır işleri bir arada yürütmek zorunda bırakmak suretiyle eğitimlerini aksatan işleri kapsar. Bunlar, aşağıdakileri içerir:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Çocuk işçiliğinin en kötü şekilleri:⁶ her türden kölelik veya köleliğe benzer uygulamalar, örneğin çocukların satılması ve çocuk kaçakçılığı, borçla çalıştırma, serflik ve zorla çalıştırma veya zorunlu çalışmadır. Buna, silahlı çatışmada kullanılmak amacıyla çocukların baskı veya zor kullanılarak görevlendirilmesi; bir çocuğun fuhuş, pornografik malzeme üretimi veya pornografik gösteriler için kullanılması, kiralanması veya sunulması; bir çocuğun başka yasa dışı faaliyetler için kullanılması, kiralanması veya sunulması dahildir.▪ Tehlikeli işlerde çalıştırma: Çocuk işçiliğinin en kötü şekilleri arasında, doğası gereği veya içinde yürütüldüğü koşullarda çocukların sağlığına, güvenliğine veya ahlakına zarar vermesi muhtemel olan tehlikeli işlerde çalışma da dahildir. Ağır yükler taşımak, tehlikeli yerlerde, sağlıksız koşullar altında, geceleri ya da tehlikeli maddeler veya ekipmanlarla ya da uzun saatler boyunca veya yüksekte çalışmak dahildir, ancak bunlarla sınırlı değildir.▪ 182 sayılı ILO Konvansiyonu'nu imzalayan ülkelerin, çocuklar için tehlikeli olarak kabul edilen görevlerin belirtildiği bir liste hazırlama yükümlülüğü vardır. Ülkelerin hazırladığı bu tehlikeli görevler listeleri ihtiyaç

⁵ ILO Konvansiyonları, Ayrımcılık (İstihdam ve Mesleki Faaliyet) Konvansiyonu, 1958 (No. 111)

⁶ ILO Konvansiyonları, En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliği Konvansiyonu (Worst Forms of Child Labour Convention), 1999 (No. 182)

	<p>duyulduğu yerlerde geçerlidir. Ülkeler tarafından tehlikeli görevler listelerinin hazırlanmamış olduğu durumlarda, Çalışma ve Tarım Bakanlıkları, Çocuk Esirgeme Kurumları gibi ulusal yetkili kurumlardan ve/veya ülkede bulunan ILO ofisinden tavsiye alınabilir.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Yasal yaşın altında çocuk işçiliği: Arazi, grup veya grup üreticileri için, 15 yaşından küçük çocuklar tarafından yapılan ve çocukların eğitimini aksatan, haftada 14 saati aşan ya da “hafif iş veya aile içi iş” olarak kabul edilmeyen işler. Ulusal yasalarda minimum çalışma yaşı 14 olarak kabul edilmişse yasadaki yaş geçerlidir. Ulusal yasalarda minimum çalışma yaşı 15'ten yüksekse istihdam altına alınma konusundaki ulusal minimum yaş geçerlidir.⁷ <p>Çocuk emeği ve çocuk işçiliği konusundaki yaş kısıtlamalarına ilişkin lütfen aşağıdaki şemaya bakın.</p> <div style="text-align: center;"><p>ÇOCUKLARIN YAPTIĞI İŞLERE GETİRİLEN KISITLAMALAR VE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE İLİŞKİN YASAKLAR</p><pre>graph TD; A[ÇOCUKLARIN YAPTIĞI İŞLERE GETİRİLEN KISITLAMALAR VE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE İLİŞKİN YASAKLAR] --> B[Çocuğun yaşı]; A --> C[İşin doğası veya koşulları]; A --> D[Çocuk işçiliğinin diğer en kötü şekilleri]; B --> E[Hafif iş]; B --> F[Temel minimum yaş]; C --> G[Tehlikeli işler]; D --> H[Hiçbir zaman izin verilmez]; E --> I[13 (12) yaşından itibaren]; F --> J[15 (14) yaşından itibaren]; G --> K[18 yaşından itibaren]; H --> L[Hiçbir zaman izin verilmez];</pre></div> <p>Grafik 1.1' de; çocuk emeği ile çocuk işçi çalıştırmadaki yaş farkları ve çocuk işçiliğinin en kötü şekilleri gösterilmektedir.⁸ Parantez içindeki sayılar, ILO tarafından, ekonomileri ve eğitim kurumları yeterince gelişmemiş olan üye ülkeler için izin verilen, daha düşük minimum yaşlardır.</p>
Çokgen (coğrafi çokgenler)	Bir araziyi/arazi birimini temsil eden bir alanı çevreleyen coğrafi sınırlar Çokgenler arazi hakkındaki, arazi kodu, arazi yüzölçümü (hektar), üretim alanı, ürün, sahibi, sertifikasyon durumu gibi (özellikler olarak adlandırılan) temel verilerle haritalandırılıp kodlanabilir.
Çoklu işletme	Rainforest Alliance sertifikasının kapsamında üreticiliğin bulunmadığı ve altında iki veya daha çok tesisin çalışmakta olduğu merkezi bir konum belirtmiş olan bir tedarik zinciri sertifika sahibi
D	
Daimi işçi	İstihdam süresinde önceden belirlenmiş bir bitiş tarihi olmayan bir iş sözleşmesine sahip kişi.
Değerlendirme ve yönlendirme	Sertifika sahiplerinin, çocuk işçiliği, zorla çalıştırma, ayrımcılık, işyerinde şiddet ve taciz risklerini saptamasını, azaltmasını, izlemesini ve meydana gelen vakaları düzeltmesini sağlayan bir yönetim sistemi. Bu yaklaşımda sertifika sahipleri, zaman içinde bu sorunları tespit edip düzeltmeye

⁷ ILO Konvansiyonları, Minimum Yaş Konvansiyonu (Minimum Age Convention), 1973 (No. 138)

⁸ ILO, İş Dünyası için Çocuk İşçi Çalıştırma Kılavuzluk Aracı, 2015 dökümanından uyarlanmıştır

	yönelik, sürdürülebilir bir kapasite oluşturmaya teşvik edilir.
Doğal bitki örtüsü	Ağırlıklı yerel veya lokal ortama adapte olmuş türlerden oluşan, türler bileşimi ve yapı itibarıyla, insan müdahalesi olmasaydı görülecek olan bitki örtüsünü andıran bitki örtüsü. Doğal bitki örtüsü, arazinin ıslahı açısından yararlıysa az miktarda yabancı tür bileşeni içerecek şekilde yönetilerek (veya ıslah durumunda baştan oluşturularak) ekosistem, şu anki veya gelecekteki iklimlere adapte edilebilir ve/veya biyolojik çeşitlilik artırılabilir. İstilacı türler mevcutsa doğal bitki örtüsü, bunların varlığını azaltacak şekilde yönetilir.
Doğal düşmanlar	Başka bir organizmayı öldüren, üreme potansiyelini azaltan veya başka bir şekilde sayısını azaltan organizmalar. Tarımsal üretimdeki doğal düşmanlar, entegre zararlı yönetimi programlarının başlıca bileşenleridir. Yırtıcı hayvanlar, parazitler ve patojenler, böceklerin ve zararlı akarların önemli doğal düşmanları arasındadır.
Doğal ekosistem	<p>Tür bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyon açısından, belirli bir bölgede önemli insan etkilerinin yokluğunda da bulunan veya bulunabilecek olan ekosisteme önemli ölçüde benzeyen ekosistem. Buna, insanların yönettiği, doğal türler bileşiminin, yapının ve ekolojik fonksiyonun büyük ölçüde mevcut olduğu ekosistemler de dahildir. Doğal ekosistemler, bütün doğal karasal ekosistemleri (doğal ormanlar, ağaçlık alanlar, makilikler, bozkırlar, otluk alanlar ve dağlık tundralar dahil) ve bütün doğal <u>su ekosistemlerini</u> içerir.</p> <p>Aşağıdakiler, doğal ekosistemler arasındadır:</p> <ul style="list-style-type: none">• Büyük ölçüde “el değmemiş” doğal ekosistemler: yakın geçmişte önemli insan etkilerine maruz kalmamış olan ekosistemler• Islah edilmiş doğal ekosistemler: geçmişte önemli etkilere (örneğin tarım, hayvancılık, ağaç plantasyonları veya yoğun tomrukçuluk) maruz kalmış olmakla birlikte başlıca etki nedenlerinin ortadan kalktığı veya büyük ölçüde azaldığı ve ekosistemin daha önceki veya diğer çağdaş doğal ekosistemlerinkine benzer bir türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyona kavuştuğu ekosistemler• Yönetilen doğal ekosistemler: “yarı doğal” olarak adlandırılacak birçok ekosistem dahil olmak üzere, ekosistemin türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyonunun büyük ölçüde mevcut olduğu ekosistemler; bunlara, yönetilen doğal ormanların yanı sıra geçmişte hayvancılık için otlak olarak kullanılmış olan doğal otluk alanlar veya meralar dahildir.• Kısmen bozulmuş doğal ekosistemler: insan faaliyetleri sonucunda veya doğal nedenlerle (örneğin ürün alma, yangın, iklim değişikliği, istilacı türler vb.) bozulmuş olmakla birlikte toprak kullanımının başka bir kullanım şekline dönüştürülmüş olmadığı ve ekosistemin türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyonunun varlığını sürdürmeye devam ettiği ya da doğal yoldan veya ekolojik ıslaha yönelik yönetimle eski haline dönmesinin beklendiği ekosistemler
	Ormanlar, 5 metreden uzun ağaçların yer aldığı ve yüzde 10'dan çok bitki örtüsüne sahip olan veya ağaçların doğal gelişimleri içinde bu eşik değerlere ulaşabileceği, 0,5 hektardan büyük arazilerdir. Ağırlıklı olarak tarımsal veya diğer türden arazi kullanımlarının söz konusu olduğu arazileri içermez.

<p>Doğal ormanlar</p>	<p>Sektör çapındaki taahhütler ya da ulusal veya yerel orman tanımlarında miktarla ilgili (örneğin ağaç yüksekliği veya bitki örtüsünün kapladığı alan konusunda) eşik değerler belirlenmişse, bu tanımdaki genel eşik değerlerin yerine onlar önceliklidir.</p> <p>Doğal ormanlar, türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyon dahil olmak üzere, belirli bir yerin doğal ormanının birçok veya çoğu özelliğine sahiptir. Aşağıdakiler, doğal ormanlar arasındadır:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bakir ormanlar: yakın geçmişte önemli insan etkilerine maruz kalmamış olan ormanlar• Islah edilmiş (ikincil büyüme) ormanlar: geçmişte önemli etkilere (örneğin tarım, hayvancılık, ağaç plantasyonları veya yoğun tomrukçuluk) maruz kalmış olmakla birlikte başlıca etki nedenlerinin ortadan kalktığı veya büyük ölçüde azaldığı ve ekosistemin daha önceki veya diğer çağdaş doğal ekosistemlerinkine benzer bir türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyona büyük ölçüde kavuştuğu ekosistemler• Yönetilen doğal ormanlar, aşağıdaki gibi faaliyetlerin varlığında ekosistemin türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyonunun büyük ölçüde varlığını koruduğu ormanlardır:• Yüksek değerdeki türleri desteklemeye yönelik yönetim dahil olmak üzere, kereste ve diğer orman ürünleri hasadı• Bir orman mozaiği içinde tarım alanı açmanın düşük yoğunluklu biçimleri gibi, orman içinde küçük ölçekli tarım• Kısmen bozulmuş ormanlar: insan faaliyetleri sonucunda veya doğal nedenlerle (örneğin hasat alma, yangın, iklim değişikliği, istilacı türler vb.) bozulmuş olmakla birlikte toprak kullanımının başka bir kullanım şekline dönüştürülmüş olmadığı ve bozulmanın, ağaç örtüsü miktarının kalıcı şekilde orman tanımındaki eşik değerlerin altına inmesine veya ekosistemin türler bileşimi, yapı ve ekolojik fonksiyonunun diğer başlıca öğelerinin kaybına yol açmadığı ekosistemler <p>Doğal ormanlar, Yüksek Karbon Stoku Yaklaşımı (HCSA) yöntemiyle belirlenebilir; genelde yüksek yoğunlukta orman (HDF), orta yoğunlukta orman (MDF), düşük yoğunlukta orman (LDF), ve yeni nesil (YR) HCSA arazi örtüsü kategorilerinin hepsi, doğal orman tipleri olarak kabul edilir.</p>
	<p>Bir doğal ekosistemin farklı bir arazi kullanım şekline dönüşmesi veya doğal ekosistemdeki türlerin bileşimi, yapısı veya fonksiyonundaki şiddetli değişiklik Buna, doğal bir ekosistemin plantasyona, tarlaya, meraya, su rezervine, altyapıya, madencilığe ve kentsel alana dönüştürülmesi dahildir.</p> <p>Ormanların yok edilmesi, dönüştürme şekillerinden biridir (doğal ormanların dönüştürülmesi).</p>

Dönüştürme (arazi kullanımında)	<p>Dönüştürme sonucunda ciddi bozulma olur veya yönetim uygulamalarının devreye girmesiyle ekosistemin daha önceki türlerinin bileşimi, yapısı veya fonksiyonunda önemli ölçüde ve kalıcı değişiklik meydana gelir.</p> <p>Doğal ekosistemler üzerinde bu tanıma karşılık gelen değişiklikler, ister yasal olsun ister olmasın, dönüştürme olarak kabul edilir.</p>
Durum Tespit	<p>Bir şirketin, ilgili bütün yasa ve yönetmeliklere sorumlu bir şekilde uyum sağlamak ve faaliyetleri veya tedarik zincirindeki faaliyetleri yoluyla çevre veya insan hakları üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak neden olduğu olumsuz etkileri önlemek için uyması gereken devam eden bir risk yönetim sürecidir. Durum Tespit, bir şirketin faaliyetlerinin insan hakları ve çevre üzerindeki olumsuz etkileriyle nasıl başa çıktığını tespit edip açıklamak ve bu etkileri önleyip hafifletmeye yönelik bir süreç aracılığıyla gerçekleştirilir. Süreç dört temel adımdan oluşur: mevcut ve potansiyel etkilerin değerlendirilmesi, bulguların entegre edilip bunlara göre hareket edilmesi, müdahale yöntemlerinin izlenmesi ve etkilerle nasıl başa çıkılacağı hakkında bildirimlerde bulunulması⁹</p>
Düzenli çalışma saatleri	<p>Düzenli çalışma saatleri, fazla mesailer hariç, gün, hafta, ay ve/veya yıl boyunca yasal olarak çalışılabilecek saat sayısıdır. Fazla mesai, düzenli çalışma saatlerinin dışında çalışılan saatler anlamına gelir.¹⁰</p>
E	
Entegre Zararlı Yönetimi (EZY)	<p>Zararlılarla mücadeledeki mevcut bütün tekniklerin ve ardından zararlı popülasyonlarının gelişimini zorlaştıracak, aynı zamanda pestisitleri ve diğer müdahaleleri ekonomik açıdan makul düzeyde tutacak ve insan sağlığı ve çevre üzerindeki riskleri minimuma indirecek uygun tedbirlerin dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi. EZY'de, tarımsal ekosistemlerde mümkün olan en az bozulmayla, sağlıklı tarım ürünleri ve hayvanlar yetiştirilmesi vurgulanır ve zararlılarla doğal mücadele mekanizmaları teşvik edilir. Pestisitlerin uygulanması, hastalıkların veya zararlı istilalarının gözlemlenmesine dayandırılır.</p>
Eşik seviyeleri	<p>Bir bitkideki veya bitki popülasyonundaki zararlıyı veya hastalığı kontrol altına almak için belirli önlemler alınması gerekliliği için, o zararlı veya hastalığın vermesinin kabul edilebileceği maksimum zarar (veya zarar belirtileri) seviyesi. Zarar arttığı takdirde, ekonomik kayıplar, kontrol maliyetinin üzerine çıkar.</p>
Etken madde	<p>Bir pestisit, birkaç maddeden oluşur. Etken madde, bir zararlıyı öldüren, kovan, çeken, zararını azaltan veya başka bir şekilde kontrol altına alan kimyasal maddedir. Geri kalan maddeler, bu etkiye doğrudan veya dolaylı olarak yardımcı olabilir.</p>
Ev işleri	<p>Bir ev veya hane içinde ve bir ev veya hane için yapılan işler (189 sayılı ILO Konvansiyonu). Dolayısıyla ev işleri, kişisel mesken olan işyerine göre tanımlanır. Ev işi olarak kabul edilen işler ve görevler, ülkeden ülkeye değişiklik gösterir; yemek pişirmek, temizlik işleri, çocuklara, yaşlılara ve engellilere bakmak, bahçe işleri, evcil hayvanların bakımı veya ailenin arabasını sürmek bunlar arasında olabilir.</p> <p>Ev işlerinde çocuk işçiliği, ev işlerinin, ilgili minimum yaşın altındaki çocuklar tarafından ya da tehlikeli koşullarda veya köleliğe benzer</p>

⁹ Tanımın alındığı adres: <https://www.ungreporting.org/glossary/human-rights-due-diligence/>

¹⁰ Uluslararası Çalışma Konferansı (ILC), 107. Oturum, 2018, çalışma süresine ilişkin araçlarla ilgili Genel Araştırma

	şartlarda yapıldığı durumlara işaret eder.				
	F				
Fazla mesai	Düzenli çalışma saatlerinin dışında çalışılan saatler.				
	G				
Geçerliliğini yitirmiş kurallar, kanunlar	Bu terim, yasalaşma nedeni ortadan kalktığından, konusu artık var olmadığından, değişen koşullarda geçerliliği kalmadığından ya da açıkça iptal edilmemiş veya yürürlükten kaldırılmamış olmasına rağmen üstü kapalı olarak hiç kimse tarafından uygulanmadığından dolayı zaman aşımına uğrayarak işlevsiz hale gelmiş olan yasalar için kullanılır. Bir kuralın veya yasanın geçersizliğini yitirmiş olarak tanımlanması için önce Rainforest Alliance tarafından onaylanması gerekir.				
Geçerliliğini yitirmiş pestisitler	Tescilli iptal edilmiş, geri çekilmiş veya askıya alınmış olduğundan dolayı atılması gereken kimyasal maddeler.				
Geçici işçi	12 aydan kısa süre için sözleşme imzalamış veya beklenen çalışma süresi 12 aydan kısa olan işçi.				
Genç işçi	Minimum çalışma yaşıyla (15 yaş / bazı ülkelerde 14 yaş) 17 yaş arasında olup, 138 ve 182 sayılı ILO Konvansiyonları uyarınca tehlikeli olmayan ve yaşına uygun bir işte çalışan çocuk. <u>Bkz. çocuk işçiliğinin tanımı</u>				
Genç üreticiler ve işçiler	35 yaşından büyük olmayan ve kendi arazi işletmesinin veya tarım arazisinin başı olarak bu arazinin aktif kontrolünü üstlenen bir kişi.				
Gençleştirme	Yoğun budama veya ağaç sökme işlemlerini de içeren ürün bakım faaliyetleri. Bu faaliyetler çoğunlukla 2 ila 10 yıllık periyodlarla, ana gövdelerin veya ana dalların bazılarının veya hepsinin gençleştirilmesi amacıyla yapılır. Periyoda bağlı olarak, sertifikalı ürün yüzölçümünün yüzde 10 ila 50'sine uygulanır.				
Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO)	Genetik materyali üzerinde, eşleşme ve/veya doğal çapraz gen birleşimleriyle doğal olarak ortaya çıkmayacak şekilde değişiklik yapılmış olan organizma.				
Gizlilik	Bir bireyin/kurumun, diğer tarafın açık rızası olmadığı ve bir çocuk söz konusu olduğunda çocuktan sorumlu olanların izni olmadığı sürece, gizli bilgileri başkalarıyla paylaşmaktan kaçınma yükümlülüğü				
Göçmen işçi	Çalışmak için bir ülke içinde ve/veya uluslararası olarak göç eden bir kişi.				
	Aşağıdaki tabloda, bitki örtüsünün kapladığı alan yüzdesi ve yerel ağaç türlerine ilişkin Rainforest Alliance optimum gölge örtüsü belirtilmiştir. Örtünün yüzdesi, ürün ağaçları hariç olmak üzere gölge yapan ağaçların, ağaçların yaprak sıklığının en fazla olduğu mevsimde havada kapladığı alana dayalıdır.				
	<table border="1"><thead><tr><th>Gölgeye Uygun Ürün</th><th>Bölgeler</th><th>Bitki örtüsünün kapladığı min. alan (%)</th><th>Gölge veren ağaç türlerinin min. Sayısı</th></tr></thead></table>	Gölgeye Uygun Ürün	Bölgeler	Bitki örtüsünün kapladığı min. alan (%)	Gölge veren ağaç türlerinin min. Sayısı
Gölgeye Uygun Ürün	Bölgeler	Bitki örtüsünün kapladığı min. alan (%)	Gölge veren ağaç türlerinin min. Sayısı		

Gölge örtüsü ve tür çeşitliliği referans parametreleri	Kahve	Afrika, Asya, Latin Amerika ve Karayipler	%40	12
	Kakao	Batı Afrika, Doğu Afrika, Güneydoğu Asya, Latin Amerika, ve Karayipler	%40	5
	Karanfil, Vanilya	Doğu Afrika	%40	12
	Biber	Güney Asya	%20	12
	Ulusal araştırma kuruluşlarının veya devlet kuruluşlarının tavsiyelerine dayalı olarak bu parametrelerin yerine ulusal kılavuz ilkeler kullanılabilir.			
Gölgeye uygun ürün	Tamamen veya kısmen gölge altında yaşamaya adapte olmuş bir ürün türü.			
Grup	Ortak bir İç Yönetim Sistemi'ne (İYS) sahip olan ve Rainforest Alliance Sertifikasyon Kuralları uyarınca birlikte sertifikalandırılmış olan, organize üreticiler birliği Organize üreticilerden oluşan grup, bir birlik veya kooperatif olarak örgütlenebilir veya bir tedarik zinciri aktörü (örneğin bir ihracatçı) veya başka bir oluşum tarafından yönetilebilir.			
Grup personeli	Rainforest Alliance sertifikalı bir grup için çalışan personel. Buna, Grup Yönetimi personeli (örneğin Grup Yönetimi için çalışan iç denetçiler ve ofis personeli), merkezi üretim yerlerindeki, işleme tesislerindeki ve bakım yerlerindeki işçiler dahildir.			
Grup üreticisi	Bir grubun parçası olarak sertifikalandırılan üretici. Grup üreticisi, pratikte araziyi işleten kişidir (örneğin küçük toprak sahibi üretici, ortakçı) ve arazi sahibi olması gerekmez.			
Grup üreticisi temsilcisi	Diğer grup üreticileri adına hareket etmek veya konuşmak üzere seçilen veya atanan bir grup üreticisidir.			
Grup Yönetimi	Grubun iç yönetim sisteminin geliştirilmesi ve uygulamaya konmasından ve üreticilerin arazilerinin Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı'na uygun olmasını sağlamaktan sorumlu oluşum Grup yönetimi, grup sertifikasyonu alan organize üreticiler birliği için bu işlevi yerine getiren sorumlu yönetim organı, grup yöneticisi veya teknik temsilciyi ifade eder.			
	Bitkilerin büyümesine yardımcı olmak için bir veya birden çok bitki besin maddesini vermek amacıyla toprağa eklenen, doğal veya sentetik kökenli herhangi bir organik veya inorganik malzeme (kireçleme malzemeleri hariç) 13			

Gübre	<ul style="list-style-type: none">▪ İnorganik gübre: Temel kimyasal yapısının ana bileşenleri arasında karbon bulunmayan bir gübreleme materyali Belirtilen besin maddelerinin, ekstraksiyon ve/veya fiziksel ve/veya kimyasal endüstriyel işlemler aracılığıyla elde edilen inorganik tuzlar formunda olduğu gübreler. Amonyum nitrat, amonyum sülfat ve potasyum klorür, örnekler arasındadır.▪ Organik gübre: Hayvansal veya bitkisel maddelerin işlenmesindeki, gübre olarak kullanılmaya yeterli miktarda bitkisel besin maddesi içeren yan ürünler. Kompost, hayvansal gübre, tezek ve hayvansal sıvı gübre, örnekler arasındadır.																
Güvenli içme suyu	<p>İnsanların, anında veya uzun vadeli zarar görme riski olmaksızın tüketebileceği kalitedeki su. WHO'ya göre güvenli içme suyu parametreleri aşağıdaki gibidir:</p> <table border="1"><thead><tr><th>Parametre</th><th>Değer</th></tr></thead><tbody><tr><td>Koli basili veya ısıya dayanıklı koliform bakteriler</td><td>Herhangi bir 100 ml'lik numunede tespit edilemez</td></tr><tr><td>Klor kalıntısı veya arıtma dezenfektanları kaynaklı diğer kalıntılar</td><td>Maksimum 0,5 mg/L</td></tr><tr><td>6,5 ila 8,5</td><td>pH</td></tr><tr><td>Maksimum 20 mg/L</td><td>Sodyum</td></tr><tr><td>Nitrat olarak maksimum 10 mg/L</td><td>Nitrat</td></tr><tr><td>Maksimum 250 mg/L</td><td>Sülfat</td></tr><tr><td>5 NTU'ya eşit veya daha az (Nefelometrik Bulanıklık Birimi)</td><td>Türbidite (Bulanıklık)¹¹</td></tr></tbody></table>	Parametre	Değer	Koli basili veya ısıya dayanıklı koliform bakteriler	Herhangi bir 100 ml'lik numunede tespit edilemez	Klor kalıntısı veya arıtma dezenfektanları kaynaklı diğer kalıntılar	Maksimum 0,5 mg/L	6,5 ila 8,5	pH	Maksimum 20 mg/L	Sodyum	Nitrat olarak maksimum 10 mg/L	Nitrat	Maksimum 250 mg/L	Sülfat	5 NTU'ya eşit veya daha az (Nefelometrik Bulanıklık Birimi)	Türbidite (Bulanıklık) ¹¹
Parametre	Değer																
Koli basili veya ısıya dayanıklı koliform bakteriler	Herhangi bir 100 ml'lik numunede tespit edilemez																
Klor kalıntısı veya arıtma dezenfektanları kaynaklı diğer kalıntılar	Maksimum 0,5 mg/L																
6,5 ila 8,5	pH																
Maksimum 20 mg/L	Sodyum																
Nitrat olarak maksimum 10 mg/L	Nitrat																
Maksimum 250 mg/L	Sülfat																
5 NTU'ya eşit veya daha az (Nefelometrik Bulanıklık Birimi)	Türbidite (Bulanıklık) ¹¹																
H																	
Hane	<p>Kişiler tarafından bireysel olarak veya gruplar halinde, kendilerine yaşamlarını sürdürmek için gereken gıda veya diğer temel ihtiyaçları karşılamak üzere yaptıkları düzenlemeler. Hane, aşağıdakilerden biri olabilir:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tek kişilik hane Bir kişinin, başka herhangi bir kişiyle birden çok kişiyi kapsayan bir hane oluşturmak üzere bir araya gelmeksizin, kendi yaşamını sürdürmek için gereken gıda veya diğer temel ihtiyaçlarını karşılamasıdır.• Birden çok kişilik hane Birlikte yaşayan iki veya daha fazla kişinin ortaklaşa olarak, yaşamlarını sürdürmek için gereken gıda ve diğer temel ihtiyaçlarını karşılamasıdır. <p>Hanedeki kişiler gelirlerini ortak bir havuzda toplayabilir ve şu veya bu ölçüde ortak bir bütçeye sahip olabilirler. Bu kişiler akraba olabileceği veya olmayabileceği gibi, akraba olan ve olmayan kişilerin kombinasyonu da olabilir. Bir hane, bir konut biriminde veya pansiyon, otel veya kamp gibi kolektif bir yaşam alanında yerleşik olabilir ya da bir kuruluşun idari personelinden oluşabilir. Ev halkı evsiz de olabilir.¹¹ Hane reisi erkek, kadın veya çocuk olabilir. Son iki durumda ev halkının mali veya aynı kaynaklara erişimi kısıtlı olabileceğinden dolayı çoğunlukla zayıf durumdadır.</p>																
Hasat öncesi bekleme süresi	<p>Son pestisit uygulamasıyla, işlem gören ürünlerin veya işlem gören alanın hasat edilmesi için izin verilen zaman arasında geçen süre Bu zaman aralığı, uygulanan tarımsal ilaca göre değişir.</p>																

¹¹ OECD, İstatistik Terimleri Sözlüğü: Konaklama imkanları (<https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=1255>)

Hasat sonrası	Hasattan hemen sonraki ürün üretim aşaması Buna, toplama, temizleme, depolama, tasnif, işleme, ambalajlama ve nakliye dahil olabilir.
Hayvan haklarındaki beş özgürlük	'Hayvan haklarındaki beş özgürlük' prensibi uyarınca bir hayvanın refahı, aşağıdaki beş koşul yerine getirildiğinde sağlanır: <ol style="list-style-type: none">1) İyi beslenme: Hayvanın içme suyuna ve uygun rasyona erişimi olduğundan aç, susuz ve yetersiz beslenmeye maruz kalmaz.2) İyi barınma: Hayvanın hava şartlarından korunacak barınağa ve rahat bir dinlenme alanına erişimi olduğundan fiziksel ve termal rahatsızlıktan korunur.3) İyi sağlık: Hayvan, uygun koruma önlemleri ve/veya hızlı teşhis ve tedavi sayesinde ağrı, yaralanma ve hastalıktan korunur.4) Uygun davranış: Hayvan yeterli yere, uygun olanaklara ve kendi cinsinden hayvanların eşliğine sahip olduğundan normal davranış şekillerinden çoğunu gösterebilir.5) Korku ve stresten korunma: Mental sıkıntıları önlemek için gereken koşullar sağlandığından, hayvan korku veya stres yaşamaz.¹²
Hijyen, Sanitasyon	İnsan idrarı ve dışkısının güvenli şekilde atılmasını sağlayan tesislerin ve hizmetlerin sağlanması. 'Sanitasyon' kelimesi aynı zamanda çöp toplama ve atık su tahliyesi gibi hizmetler aracılığıyla hijyenik koşulların korunması anlamında da kullanılır. ¹³
Hizmet sağlayıcı	Arazinin fiziksel sınırları dahilinde, yönetimin veya üreticinin Rainforest Alliance sertifikasyonunun kapsamına dahil olan belirli görevleri yürütmek üzere yönetim veya üretici tarafından görevlendirilen kuruluş veya kişi Hizmet sağlayıcılar arazi veya işleme faaliyetleri veya tarım iş aracıları/komisyoncular/personel alım uzmanları dahil olmak üzere işçi teminiyle ilgili konular üzerinde çalışabilir. Tanımı gereği bunlar, Rainforest Alliance sertifikalı ürünün yasal mülkiyetini edinmezler.
İç denetim	Arazi kapsamında: Grup yönetimi tarafından atanan ve bütün üye üreticilerin ve arazi birimlerinin geçerli bütün Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı gerekliliklerine uygunluğunu kontrol eden bir kişi (iç denetçi) tarafından yürütülen birinci veya ikinci taraf denetimi Tedarik zinciri kapsamında: Yönetim tarafından atanan ve sertifikasyon kapsamına giren bütün oluşumların geçerli bütün Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı gerekliliklerine uygunluğunu kontrol eden bir kişi (iç denetçi) tarafından yürütülen birinci veya ikinci taraf denetimi
İç Yönetim Sistemi (İYS)	Grubun verimli bir şekilde örgütlenmesi ve yönetilmesini kolaylaştırmak ve grubun ve grup üreticilerinin, Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı'nın geçerli gerekliliklerine uymasını sağlamak amacıyla oluşturulan, dökümanite edilmiş bir kalite yönetim sistemi.
İklim Açısından Akıllı tarım	Bu belirli güçlüklerle başa çıkmak amacıyla çeşitli sürdürülebilir arazi işleme yöntemlerinin bir kombinasyonu. Üç ana direktan oluşur: <ol style="list-style-type: none">1) Tarımsal verimliliğin ve gelirlerin, sürdürülebilir şekilde artırılması

¹² Çiftlik Hayvanlarının Hakları Komisyonu, 1992: 1993

¹³ Dünya Sağlık Örgütü, Sağlık Konuları: Sanitasyon (<http://www.who.int/topics/sanitation/en/>)

	<p>2) İklim değişikliğine adaptasyon ve iklim değişikliğine karşı dayanıklılığın artırılması</p> <p>3) Sera gazı emisyonlarının azaltılması ve/veya mümkünse ortadan kaldırılması</p>
İklim değişikliği	<p>İklim değişikliği, küresel sıcaklık, yağış, nem, rüzgar düzenleri ve diğer hava modellerinde birkaç on yıl veya daha uzun süre boyunca meydana gelen önemli değişiklikleri ifade eder. Hava modellerindeki bu değişikliklerin küresel düzeyde tarım koşulları, çevre ile deniz seviyeleri üzerinde önemli etkileri vardır. Mevcut iklim değişikliği eğilimleri, büyük ölçüde, fosil yakıtların kullanımına bağlı olarak atmosfere salınan sera gazı (örneğin karbondioksit) seviyelerinin artması ve ormanların yok edilmesi de dahil olmak üzere toprak kullanımı şekillerindeki değişiklikler gibi insan faaliyetlerine bağlanıyor.</p>
İklim değişikliğine adaptasyon	<p>Tarımsal uygulamalarda, mevcut veya beklenen iklim değişikliğinin ürünler, tarım sistemleri, ekosistemler ve gelir kaynakları üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik düzenlemeler.</p>
İklim değişikliğinin hafifletilmesi	<p>İklim değişikliğini azaltmaya yönelik insan müdahalelerine, atmosfere sera gazları salımı yapan kaynakları azaltılması veya çevredeki sera gazı stoklarının artırılması gösterilebilir.</p>
İlaç serpintisi	<p>Tarımsal kimyasalların, hava hareketleriyle veya istenmeden hedef alanın dışında birikmesi.</p>
İlgili yasalar	<p>Belirli bir bağlamda veya durumda geçerli olan, ulusal ve onaylanmış uluslararası yasalar. Ulusal kanunlar, bir ulusun (yerel, bölgesel ve ulusal çaptaki) bütün yetkili mercilerinin kanunlarını ve yönetmeliklerini içerir. Ulusların taraf olduğu anlaşmalar aracılığıyla kabul ettikleri uluslararası yasalar da ilgili yasalar kapsamına girer.</p>
İlk alıcı	<p>Arazi sertifikası sahibinin ardından sertifikalı ürüne yasal olarak sahip olan ilk tedarik zinciri aktörü.</p>
İstilacı türler	<p>Belirli bir yerin yerlisi olmayan ve varlığı veya o yere gelmesinin ekonomik zarara, çevresel zarara veya insan sağlığına zarara neden olma olasılığı yüksek bir bitki veya hayvan türü. Bu standartta istilacı türler, IUCN/SSC İstilacı Türler Uzman Grubu (ISSG) tarafından Dünya'nın En Kötü 100 İstilacı Yabancı Türleri dökümanında belirtilenlerdir.¹⁴ Ekin veya çiftlik hayvanı türleri istilacı türler olarak kabul edilmez.</p>
İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG)	<p>İşyerindeki, işyerini çalışan ve diğer paydaşlar için daha iyi hale getirmeye yönelik sağlık, güvenlik ve refah konuları. Tehlikelere karşı temel korumaya büyük ağırlık verilir. İSG; yasaları, standartları, programları ve gönüllü programları içerebilir.</p>
İş sözleşmesi	<p>Arazi yönetimi, grup yöneticisi veya şirket yönetimi gibi işverenler ile çalışanlar arasındaki yazılı bir anlaşma İş sözleşmesinde; iş tanımlaması, çalışma saatleri, maaş haddi, fazla mesai düzenlemesi, sosyal yardımlar ve maaş kesintileri, yıllık ücretli izinler, hastalık, engellilik veya kaza durumunda ücreti kaybetmeye karşı koruma önlemleri ve sözleşmenin feshi için ihbar süresi yer almalıdır.</p>
İşçi örgütü	<p>Haklarını ve çıkarlarını ilerletmeye ve savunmaya yönelik herhangi bir</p>

¹⁴ İstilacı Türler Uzman Grubu (http://www.issg.org/worst100_species.html)

	gönüllü, bağımsız işçi örgütü ¹⁵
İşçi temsilcisi	Ulusal yasa veya şirket uygulamalarında bu şekilde tanınan kişi. Bunlar, aşağıdakilerden biri olabilir: <ul style="list-style-type: none">• Sendika temsilcileri, yani işçi sendikaları veya bu gibi sendikaların üyeleri tarafından atanan veya seçilen temsilciler• Seçilmiş temsilciler, yani ulusal yasaların veya yönetmeliklerin veya toplu anlaşmaların hükümleri uyarınca kurumun işçileri tarafından serbest seçimle işbaşına getirilmiş olan ve görevleri, sadece ilgili ülkedeki işçi sendikalarının imtiyazı olarak kabul edilen faaliyetleri kapsamayan temsilciler¹⁶•
İşçi/çalışan	Parasal bir meblağ karşılığında emek harcayan bir kişi. Bir işçi/çalışan; daimi, geçici, mevsimlik, göçmen, aile, parça başı, dökümante edilmiş, dökümante edilmemiş vb., ayrıca bir tarım iş aracı tarafından tutulmuş olanlar, eğitimdeki kişiler, (grup) yönetim personeli, stajyer ve çıraklar dahil olmak üzere, sözleşmeli statüsü ne olursa olsun, çalışan her türden insanı, ayrıca yakın zamana kadar çalıştıkları bir işte veya işletmede hastalık, ebeveyn izni, tatil, eğitim veya iş uyumsuzluğu nedeniyle geçici olarak bulunamayan kişileri kapsar. ¹⁷
İşe alma ücreti	Çalışmalarının veya toplanmalarının şekli, zamanlaması veya yerinden bağımsız olarak işçilerin istihdam veya yerleştirme durumunu güvence altına almak için, işe alma sürecinde ortaya çıkan maliyetle ilgili her türlü ödeme
İşleme faaliyetlerinden kaynaklanan atık su	Değirmenler (örneğin yaş kahve öğütme tesisleri, palmye yağı öğütme tesisleri, şeker kamışı öğütme tesisleri), yıkama faaliyetleri ya da ambalajlama veya işleme (örneğin meyve suyu veya meyve püresi fabrikaları) gibi işleme faaliyetlerinde kalitesi olumsuz olarak etkilenmiş olan su.
İşletme	Bir sertifika sahibine (arazi veya tedarik zinciri) ait olan ve belirli sayıda ve tipte operasyonun yürütüldüğü, coğrafi olarak ayrı bir birim
İşyerinde şiddet ve taciz	İş dünyasında "şiddet ve taciz" terimi, ister tek bir vaka ister tekrarlanan vakalar olsun, fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik zarara yönelik, böyle bir zararlı sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan ve cinsiyete dayalı şiddet ve tacizi de içeren, kabul edilemez davranışları ve uygulamaları ifade eder. "Cinsiyete dayalı şiddet ve taciz" terimi, kişilere cinsiyetleri nedeniyle yöneltilen veya orantısız olarak belirli bir cinsiyetten olan kişileri daha fazla etkileyen ve cinsel tacizi içeren şiddet ve taciz anlamına gelir. ¹⁸
İyileştirme, ıslah	Birbirinin yerine veya bir arada kullanılarak, hem olumsuz bir etkinin düzeltilmesini hem de olumsuz etkiye karşı etkide bulunabilecek veya daha iyi hale getirebilecek başlıca sonuçları ifade eder. Bu sonuçlar, mazeret, zararı telafi, rehabilitasyon, eski haline geri döndürme, mali veya mali olmayan tazminat ve (adli veya para cezası gibi idari) cezai yaptırımların yanı sıra örneğin tekrarının olmamasını garantileyen uyarılar veya garantiler gibi önlemlerle zararın önlenmesi gibi çeşitli şekillerde olabilir.

17

¹⁵ ILO Dernek Kurma Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Konvansiyonu'ndaki tanımdan uyarlanmıştır (ILO Konvansiyonları, Şiddet Ve Taciz Konvansiyonu, 2019 (No. 190) 10. madde)

¹⁶ ILO Tavsiyesi, İşçi Temsilcileri, 1971 (No. 143)

¹⁷ ILO Konvansiyonları, Şiddet Ve Taciz Konvansiyonu, 2019 (No. 190)

¹⁸ ILO Konvansiyonları, Şiddet Ve Taciz Konvansiyonu, 2019 (No. 190)

İzlenebilirlik platformu	Tüm tedarik zinciri boyunca, sertifikalı miktarların işlemlerini ve faaliyetlerini raporlamaya yarayan bir dijital Rainforest Alliance platformu.
İzlenebilirlik türü	Sertifikalı miktarları işlenmesi ve ilk çıkış yerine kadar izlenmesi için kullanılan yöntem, örneğin: kütle denklığı, ayırım ve korunmuş kimlik
	K
Kanalizasyon	Dışkı içeren atık su ve atık katı maddeler. Lavabo ve çamaşır makinesi vb. kaynaklardan gelen suyla karışmış olsun olmasın, tuvaletlerin atıklarını içeren her türlü atık su, kanalizasyon olarak kabul edilir.
Kayıp ürün	Artık satılamayacak derecede zarar görmüş ürün.
Kısıtlanmış Giriş Süreleri (REI)	Bir pestisit uygulamasıyla, koruyucu kıyafet veya ekipman kullanmadan tekrar tarlaya girilmesine izin verilecek zaman arasındaki bekleme süresini ifade eder. ¹⁹ Bu zaman aralığı, uygulanan pestisite göre değişir.
Kişisel Koruyucu Ekipman (KKE)	Hastalığa veya yaralanmaya yol açabilecek tehlikelere maruz kalmayı minimuma indirmek amacıyla kullanılan giysi veya ekipmanlar. Bu tehlikeler arasında kimyasal, biyolojik, radyolojik, fiziksel, elektrik, mekanik veya diğer maddeler veya tehlikeler sayılabilir. Eldiven, koruyucu gözlük ve ayakkabılar, kulak tıkacı veya gürültü önleyici kulaklıklar, sert başlıklar, solunum maskeleri veya iş tulumları, yelek vb., kişisel koruyucu ekipmanlar arasındadır.
Kompost	Organik maddelerin, kontrollü koşullar (sıcaklık, nem, oksijen düzeyi) altında biyolojik olarak ayrışarak humus benzeri, doğal gübre olarak kullanılabilen stabil bir ürüne dönüşmesi
Konaklama	Hava şartlarına (örneğin sıcaklık, yağmur, yağış, rüzgar, sıcak, soğuk, nem, direkt güneş ışığı ancak bunlarla sınırlı değildir) karşı korunaklı olan ve yırtıcı hayvanlara karşı koruma sağlayan bir barınak Güvenli, temiz ve düzgün konaklama imkanları, insan refahı ve işçi haklarıyla ilgili kritik bir unsurdur ve konum ve yapı, sağlık ve hijyen, konfor ve uygunluk açısından yeterli yaşam koşullarını sağlamalıdır.
Konum noktası	Coğrafi Bilgi Sistemleri (GIS) Verileri aracılığıyla toplanan bir çift enlem/boylam koordinatı Konum noktası tek bir veri noktasıdır. Çokgen bilgisi mevcut olmadığında bir arazinin/arazi biriminin konumunu temsil etmek için kullanılabilir. Konum noktaları arazi biriminin merkezinde alınmalıdır. Bir arazi birden fazla arazi biriminden oluşuyorsa, konum noktası en büyük arazi biriminin merkezinde alınmalıdır.
Koruma	Doğal bir ekosistemin, insanlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak dönüştürülmesine veya bozulmasına karşı korunması. Doğal ekosistemler, mutlak koruma, restorasyon veya sürdürülebilir yönetim metodlarının herhangi bir kombinasyonu ile korunabilir.
Korunmuş Kimlik	Rainforest Alliance Sertifikalı içerik veya ürünün geriye doğru tekli arazi sertifikası sahibine kadar tanımlanabildiği bir izlenebilirlik seçeneği Sertifikalı içerik veya ürünle sertifikasız içerik veya ürün karıştırılmaz. Bu, uyulması gereken en önemli izlenebilirlik tipidir.
Kredi	Kütle denklığı izlenebilirlik seviyesinde faaliyet gösteren sertifika sahipleri için miktarın eşdeğeri.

¹⁹ Ulusal Pestisit Bilgilendirme Merkezi (NPIC; National Pesticides Information Center), ABD (<http://npic.orst.edu>)

Küçük arazi	Küçük araziler esas olarak, aile veya ev işçiliğine ya da topluluğun diğer üyeleriyle iş gücü alışverişine dayalıdır. Mevsimlik işler için geçici işçiler tutabilirler, hatta (az sayıda) daimi işçi tutabilirler. Küçük üreticiler çoğunlukla sertifika almak için grup halinde örgütlenirler ve kayıt geliştirme ve kayıt tutma işlemleri için Grup Yönetimi'nden yararlanırlar.												
Kütle denkliliği	İdari izlenebilirlik; bir sertifika sahibinin, eşdeğer miktarın Rainforest Alliance Sertifikalı olarak tedarik edilmesi durumunda, Rainforest Alliance Sertifikalı olarak sertifikalandırılmamış bir ürünü beyan etmesine olanak tanır.												
	M												
Maksimum Kalıntı Seviyesi (MRL)	Gıdada izin verilen maksimum kimyasal madde kalıntısı miktarı. MRL'lerden, pestisitlerin doğru kullanımına ilişkin bir gösterge olarak yararlanır.												
Malzeme Güvenliği Bilgi Formu (MSDS)	Bir ürünün/maddenin kullanımına ilişkin olarak, ilgili iş güvenliği ve sağlık bilgilerini içeren döküman Dökülme konusundaki prosedürlerle birlikte, belirli bir malzemeye veya ürüne ilişkin olarak güvenli kullanım, kullanma talimatları, uygun potansiyel KKE tehlikeleri bunlar arasında olabilir ancak bunlarla sınırlı değildir.												
Marka Sahibi	Tescilli bir marka adı veya etiketi altında herhangi bir mal veya ürünü pazarlayan bir kişi veya şirket. Perakende şirketlerinin bünyesinde yer alan özel etikete sahip markalar veya mağaza markaları bu tanımın içinde yer alabilir.												
Mevsimlik işçiler	<u>Bkz. geçici işçiler</u>												
Misilleme	Bir işverenin bir çalışanı, yasal olarak koruma altındaki bir faaliyete katıldığından dolayı cezalandırması. Misilleme, alt pozisyona indirme, disiplin cezası verme, işten çıkarma, maaş kesintisi veya işini veya vardiyasını değiştirme gibi herhangi bir negatif iş muamelesi olabilir. Ancak misilleme, görevini değiştirme gibi daha belirsiz şekilde de gerçekleşebilir.												
	O												
Omurgalı	Memelileri, kuşları, sürüngenleri, amfibyumları ve balıkları içeren, belkemiğine veya omurgaya sahip olmalarıyla ayırt edilen organizmalar.												
Ormanlardan kalan ağaçlar	Arazideki orijinal doğal ekosistemin bir parçası olan ve biyolojik çeşitlilik bakımından yüksek değere sahip ağaçlar Çoğunlukla tarım veya tarımsal ormancılık sistemi içinde dikilen ve yönetilen diğer ağaçlardan daha yaşlı ve daha büyüktürler.												
Ortakçı	Üründen pay alma veya ürünün satışından yüzde alma karşılığında bir toprak sahibinin arazisini işleyen kiracı üretici. 19												
	Arazi bütün yıl boyunca, haftada beş gün veya eşdeğeri süre boyunca çalışan en az beş işçiyi istihdam eder. Örnekler için lütfen örnek tablosuna bakın: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"><thead><tr><th>Çalıştırılan işçi sayısı</th><th>Gün sayısı</th><th>İstihdam süresi</th></tr></thead><tbody><tr><td>5 işçi</td><td>Haftada 5 gün</td><td>12 ay</td></tr><tr><td>10 işçi</td><td>Haftada 2,5 gün</td><td>12 ay</td></tr><tr><td>10 işçi</td><td>Haftada 5 gün</td><td>6 ay</td></tr></tbody></table>	Çalıştırılan işçi sayısı	Gün sayısı	İstihdam süresi	5 işçi	Haftada 5 gün	12 ay	10 işçi	Haftada 2,5 gün	12 ay	10 işçi	Haftada 5 gün	6 ay
Çalıştırılan işçi sayısı	Gün sayısı	İstihdam süresi											
5 işçi	Haftada 5 gün	12 ay											
10 işçi	Haftada 2,5 gün	12 ay											
10 işçi	Haftada 5 gün	6 ay											

Ortalama \geq 5 işçi çalıştırma (Yalnızca Küçük Araziler için geçerlidir)	20 işçi	Haftada 2,5 gün	6 ay
	40 işçi	Haftada 5 gün	3 ay
	<p>Bu işçiler daimi, yevmiyeli, geçici, göçmen veya mevsimlik işçi olabilir. Aile işçileri (Lütfen <i>aile işçileri</i> tanımına bakın) ücretli olarak çalıştırılan işçi olarak sayılmamaktadır.</p> <p><i>Lütfen bu tanımın sadece yıl boyunca 5 veya daha fazla tam zamanlı işçi çalıştıran grup yönetimi kapsamındaki küçük araziler için geçerli olduğunu unutmayın. Bu hesaplamalara yardımcı olacak bir araç Ek S13-Grup Üreticisi Kaydı mevcuttur.</i></p>		
Örgütlenme özgürlüğü	İşçilerin ve çalışanların, hiçbir ayırım gözetilmeksizin, önceden izin almaya gerek olmaksızın, kendi tercih ettikleri örgütleri kurma ve bunlara katılma hakkı		
Öz değerlendirme	<p>Sürdürülebilir Tarım Standardı'nın geçerli gerekliliklerine uygunluğun sertifika sahibi tarafından değerlendirilmesi. Yılda bir yapılar ve taşeronların, hizmet sağlayıcıların ve tarım iş aracılarının uygunluğunu içerir (uygulanabilir olduğunda).</p> <p>Karma bir grubun üreticileri olan büyük arazilerde öz değerlendirme, ya grup yönetimi tarafından bir iç denetim aracılığıyla ya da büyük arazinin yönetimi tarafından öz değerlendirme yoluyla yapılabilir.</p> <p>Gruplarda öz değerlendirme, grup üreticilerinin iç denetimlerini ve grup yönetiminin geçerli gereklilikler uyarınca kendi kendini değerlendirmesini içerir.</p>		
Özgür, Önceden ve Bilgilendirilmiş Rıza (FPIC)	<p>Yerli halkların ve diğer yerel toplulukların, kendi arazilerinin ve kaynaklarının kullanımı veya geliştirilmesi konusunda özgürce ve bilgilendirilmiş şekilde seçim yapma hakkı. FPIC, herhangi bir geliştirme planının tamamlanmasından veya uygulamaya konmasından önce, etkilenen bütün grupların katılımıyla yürütülen katılımcı bir süreç aracılığıyla uygulanır. Bir FPIC süreci, toplulukların zorlanmamasını veya tehdit edilmemesini; kararların, toplulukların kendi seçtiği kurumlar veya temsilciler aracılığıyla alınmasını; herhangi bir faaliyete yetki vermeden veya başlamadan önce toplulukların rızasının alınmasını ve bu rızanın özgürce verilmesini; toplulukların, önerilen herhangi bir geliştirmenin kapsamı ve bu geliştirmenin toplulukların arazileri, geçim kaynakları ve çevreleri üzerindeki olası etkileri konusunda eksiksiz olarak bilgilendirilmesini; sonuçta rıza göstermek veya göstermemek konusundaki kendi tercihlerine saygı gösterilmesini garanti altına alır.²⁰</p>		
	P		
Parça başı iş	Çalışmaya harcanan süreye göre değil birim başına ücretlendirilen iş.		
Pazar fiyatı	Konvansiyonel (sertifikasız olarak) olarak üretilen aynı kalite ve menşeli bir ürün için yaygın olarak ödenen fiyat 20		
Pestisit	<p>Gıda ve tarımsal ürünlerin üretimi sırasında zarar veren veya başka şekilde bunların üretimini, işlenmesini, depolanmasını, nakliyesini veya pazarlanmasını aksatan, istenmeyen bitki veya hayvan türleri dahil olmak üzere, herhangi bir zararlıyı uzaklaştırmak, ortadan kaldırmak veya kontrol altına almak üzere kullanılan kimyasal veya biyolojik içerikli herhangi bir madde veya madde karışımı.</p> <p>Yaprak dökücü, kurutucu veya meyvelerin seyretilmesinde veya erken</p>		

²⁰ ILO, Özgür, Önceden ve Bilgilendirilmiş Rıza (Free, Prior and Informed Consent) <http://www.ilo.org/indigenous-peoples/our-pillars/fpic/en>

	dökülmesinin önlenmesinde kullanılan maddeler de bu terimin kapsamına girer. Pestisitler ayrıca, ürünün depolama ve nakliye sırasında bozulmasını önlemek amacıyla hasattan önce veya sonra da ürünlere uygulanabilir.
	R
Rainforest Alliance beyanı	2020 Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı uyarınca sertifikalandırılmış ürünlerle ilgili beyanlar veya bir Rainforest Alliance programı kapsamındaki başka herhangi bir beyan
Risk	Bir risk, standarda uymayı ve sürdürülebilirlik sonuçlarına ulaşmayı olumsuz şekilde etkileyebilecek bir tehdittir. Risk hafifletme önlemleri, bu tehditleri önlemek veya etkisini azaltmak ve/veya sonuçlarıyla başa çıkmak için alınan tedbirlerdir.
Risk değerlendirme	Üreticilerin Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı'nın gerekliliklerine uymasını ve beklenen sürdürülebilirlik sonuçlarına ulaşmasını önleyebilecek sorunları saptamaya yönelik sistematik bir süreç Rainforest Alliance, bu analize destek olmak için bir araç geliştirmiştir (Ek 3 Arazi Risk Değerlendirme Aracı). Araç, hazırlık aşamasında yürütülecek, standardın ana konularını kapsayan bir temel risk değerlendirmesinden ve sertifikasyonun ilk yılında yürütülecek, detaylı risk değerlendirmesinden oluşur. Detaylı risk değerlendirmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği ve değerlendirme ve yönlendirme yaklaşımı gibi, bu değerlendirmenin geliştirme gereklilikleri içindir. Detaylı iklim değişikliği risk değerlendirmesi, seçmeli geliştirme olarak yürütülebilir. Gerek temel gerekse detaylı risk değerlendirmesinin, en az üç yılda bir tekrarlanması gerekir. Risk değerlendirme aracı, risklerin hafifletilmesi için alınabilecek önlemlere genel bakış sunar.
Rotasyon (Ürün)	Aynı araziye, birkaç yetiştirme mevsimi boyunca art arda farklı ürünler ekilmesi uygulamasıdır.
	S
Sağlık ve güvenlik	Çalışanların güvenliği, sağlığı ve refahıyla ilgili olarak işyerlerinde veya kamuya açık ortamlardaki bütün kaza ve yaralanmaları önlemeye yönelik yasalar, yönetmelikler, kurallar, ilkeler ve prosedürler Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği (İSG) ve iş içi ve dışı faaliyetlerin güvenliği konusunda iş dışı sağlık ve güvenlik adı da verilir.
Savunmasız grup	Genel nüfusa kıyasla daha fazla yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olan gruplar. Etnik azınlıklar, yerli halklar, göçmenler, engelli insanlar, yalnız yaşayan yaşlı insanlar, kadınlar ve çocuklar çoğunlukla, düşük eğitim düzeyi ve işsizlik gibi, daha da fazla sosyal dışlanmaya yol açabilecek güçlüklerle karşı karşıya kalır. 21
Sayıllaştırılmış (veri)	Ya bir cihaz (örneğin tablet, telefon, GPS cihazı) vasıtasıyla toplanan ya da dijital formata dönüştürülen ve karar alma işlemlerine yönelik olarak kullanılacak ve analiz edilebilecek veriler oluşturmak üzere bir bilgisayar tarafından işlenebilen bilgiler.
Sera gazları (GHG'ler)	Isıyı veya uzun dalgalı ışınları atmosferde hapseden bileşik gazlar. Bu gazların atmosferdeki varlığı, dünyanın yüzeyinin ısınmasına neden olur. GHG'lerin ana kaynağı, insan faaliyetleridir. Fosil yakıtların yakılması, ormanların yok edilmesi, yoğun hayvancılık, sentetik gübre kullanımı ve

	endüstriyel işlemler, sera gazlarının oluşumuna katkıda bulunur.
Sertifika kapsamı	Bir sertifika sahibinin sertifikasyonunun kapsadığı faaliyetler, işlemler, aktörler ve ürünler kümesi
Sertifikalı	Gerekliliklerde geçen "sertifikalı" terimi, sertifika sahipleri tarafından, Rainforest Alliance 2020 Sürdürülebilir Tarım Standardı uyarınca doğrulanmak suretiyle üretilen ve ticareti yapılan ürüne/miktara işaret eder.
Sit alanı	Kabul edilen doğal, ekolojik ve/veya kültürel değerleri nedeniyle doğanın, ilişkili ekosistem varlıkları ve kültürel değerleriyle birlikte uzun vadeli olarak korunmasını sağlamak amacıyla ilgili yetkili kuruluşlar tarafından ilan edilen veya belirlenen alan. Milli parklar, yaban hayatı sığınakları, biyolojik veya ormancılık koruma alanları, özel mülkiyetteki koruma alanları ve UNESCO Biyosfer koruma alanları veya Dünya Mirası Sit Alanları içindeki alanlar. Geçerli yasalara göre, koruma altındaki bir bölge içinde üretime izin verilebilir: bir yönetim planındaki belirli bölgelerle (çok kullanımlı bölgelerle), koruma altındaki bölgelerin belirli bir kategorisiyle (V, VI numaralı IUCN kategorileri) veya izin belgeleriyle (örneğin, izinli araziler) sınırlanabilir.
Sorumlu iş idaresi yaklaşımı	Çevrenin, insanların ve toplumun korunmasının sağlanması iş uygulamalarının ve idaresinin temeline entegre edilir. Sorumlu iş idaresi yaklaşımı, yasal yollarla kötü bir şekilde uygulansa bile, her şeyden önce, insan haklarına saygı, çevre koruma, işçi ilişkileri ve mali hesap verme sorumluluğu gibi konularda yasalara uyulmasını gerektirir. ²¹
Su ekosistemleri	Akarsular, durgun su kütleleri ve diğer sulak alanlar. Bunlar, aşağıdakileri içerir: <ul style="list-style-type: none">• Akarsular ve durgun su kütleleri: Doğal olarak ortaya çıkmış bütün dereler, nehirler, su birikintileri, göletler, göller ve lagünler, ayrıca çoğu yıl en az iki ay boyunca sürekli olarak akan veya kesintili olarak akan ve en az 1 metre genişliğindeki mevsimsel akarsular. Tortul çökeltileri, kirli akıntılar, kıyı erozyonu, termal kirlenmeyle veya 1 metrenin altındaki setler nedeniyle değişiklik geçirmiş olan su birikintileri de doğal su ekosistemleri olarak kabul edilir. Suni havuzlar, su arıtma gölcükleri ve sulama havuzları, şu durumlar haricinde doğal su ekosistemi olarak kabul edilmez: a) bu su kütlelerine, nesli tehlike altındaki türler yerleşmişse ve/veya b) su kütesinin yapılış amacı balıklara ve yaban hayata yaşam alanı sağlamaksa.• Diğer sulak alanlar: Doğal hidrolojik koşullar sonucunda aşağıdaki koşullardan birinin veya her ikisinin ortaya çıktığı, doğal olarak oluşmuş bütün sulak alanlar:<ul style="list-style-type: none">a) Toprak yılın çoğu zamanında suya doymuş durumdadır;b) arazi periyodik veya sürekli olarak sığ suyla kaplıdır. Bunlara, longozlar, göletler, dereler veya denizlerin çevresindeki sulak alanlar dahildir. <p>Rainforest Alliance Sürdürülebilir Tarım Standardı'nın amaçları açısından, aşağıdakiler doğal ekosistem olarak kabul edilmez:</p>

²¹ OECD, Sorumlu İş İdaresi Yaklaşımının Tanımı, Yatırıma yönelik Prensiplere Çerçevesi, 2015. <https://www.oecd.org/investment/toolkit/>

	<ul style="list-style-type: none">İnsan faaliyetlerine bağlı olarak mevsimsel veya kalıcı olarak sulak hale getirilen alanlar (örneğin drenaj kanalları, sulama havuzları, su bentleri, atık toplama havuzları, su ürünleri yetiştirme havuzları, pirinç tarlaları veya çakıl ocakları). İstisnası: a) bu su kütlelerine nesli tehlike altındaki bir tür yerleşmişse ve/veya b) su kütlesi, insanlar tarafından sulak yaşam alanı sağlamak üzere oluşturulmuşsa.
Sürdürülebilirlik Farkı (SD)	Rainforest Alliance Sertifikalı Ürününün alıcıları tarafından, arazi sertifika sahiplerine, diğer primler (kalite primleri) ve farklardan bağımsız olarak, söz konusu malın piyasa fiyatına ek olarak yapılan, zorunlu bir nakdi ek ödeme Sürdürülebilirlik Farkı'nın tamamı, (grup sertifikasyonu söz konusu olduğunda) üreticilere orantılı olarak yeniden dağıtılır veya (bireysel sertifikasyon ve grup sertifikasyonun bir parçası olanlar da dahil olmak üzere büyük araziler söz konusu olduğunda) işçi temsilciliğiyle görüşülerek işçilerin menfaati doğrultusunda harcanır.
Sürdürülebilirlik Yatırımları (SI)	Sürdürülebilirlik Yatırımları, Rainforest Alliance Sertifikalı Ürünlerin alıcıları tarafından arazi sertifika sahiplerine, belirli olarak Sürdürülebilirlik Tarım Standardı'nın Arazi Gereklilikleri'ne uymalarına yardımcı olmak amacıyla yapılan nakdi veya aynı yatırımlardır. Bu yatırımlar, Sürdürülebilir Tarım Standardı'nın temel gerekliliklerine ve geliştirme gerekliliklerine uymak amaçlı yatırımları ve sertifikasyon maliyeti için gereken (Dijital İç Yönetim Sistemi iç denetimlerinin yürütülme ve denetim giderleri) yatırımları içerir. Yatırımlar, arazi sertifika sahipleri tarafından kendi yatırım planlarında belirtilen ihtiyaçlara yönelik olmak zorundadır ve alıcıların, yaptıkları yatırımları rapor etmesi gerekir.
Şikayet	Şikayet, herhangi bir kişinin başka bir kişinin veya kuruluşun, şikayetçi tarafı olumsuz şekilde etkileyen eylemleri veya kuralları ve politikaları hakkındaki yakınması veya kaygısıdır.
Şikayet mekanizması	Bireylerin, (işyerindeki usulsüzlükleri bildiren çalışanlar dahil olmak üzere) çalışanların, toplulukların ve/veya sivil toplum örgütlerinin, (teknik, sosyal veya ekonomik nitelikteki) belirli arazi veya iş faaliyetleri ve/veya operasyonlarından olumsuz bir şekilde etkilendikleri konusundaki şikayetlerini yapabildikleri bir süreç Şikayet mekanizması, resmi veya resmi, yasal veya yasal olabilir. Şikayetin sunulması, ele alınması, iyileştirme ve izleme aşamalarını içerir.
T	
Tampon bölge	Koruma altındaki bir bölgenin koruma değerini arttırmak amacıyla yetkililer tarafından, kaynak kullanımında kısıtlamalar getirilen ve/veya özel geliştirme önlemleri alınan ve ilgili yetkili kuruluşlar tarafından belirtilen, koruma altındaki spesifik bir bölgenin çevresindeki alanlar. 23
Tarım İş Aracısı	Arazilere veya üretim tesislerine daimi, geçici veya mevsimlik işçi tedarik etmek gibi işçi işe alım ve yerleştirme hizmetleri sunan bir kurum, kurum temsilcisi veya şahıs Tarım iş araçları, kâr amacı güden veya gütmeyen birçok şekilde olabilir.
Tarımsal kimyasallar	Gübreler, pestisitler, büyüme düzenleyiciler, nematitler veya toprak düzenleyiciler gibi, tarımsal üretimde kullanılan, ticari olarak üretilen, çoğunlukla sentetik kimyasal bileşiklerdir.
	Gıda üreten, biyolojik çeşitliliğe destek olan, sağlıklı toprakların oluşmasını

Tarımsal ormancılık	sağlayan, kullanılabilir suyun mevcut olmasını sağlayan ve atmosferdeki karbonu azaltan sistemlerde ağaçlarla tarımsal ürünlerin ve potansiyel olarak diğer bitki ve çiftlik hayvanlarının da bir arada yaşaması.
Tedarik zinciri aktörü	Üretiminden son satışına varıncaya kadar sertifikalı ürünle ilişkili herhangi bir kuruluş.
Tedarik Zinciri Risk Değerlendirmesi (SCRA)	Kayıt sürecinin, Rainforest Alliance Sertifikasyon Platformu'nun, gereken doğrulama tipini ve sıklığını belirlemek amacıyla bir tedarik zinciri sertifika sahibinin operasyonlarının potansiyel risklerini değerlendirmekte temel aldığı bir dizi sorudan oluşan parçası
Tehdit altındaki hayvanlar ve bitkiler	Ulusal yasalarca veya sınıflandırma sistemlerinde tehdit altında veya tehlike altında olarak ilan edilmiş ve/veya IUCN Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesi'nde Kritik Tehlike Altında, Tehlike Altında veya Savunmasız Durumda olarak ilan edilmiş ve/veya Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme'nin (CITES) Ek I, II veya III bölümünde listelenmiş olan türler.
Tehlike	Bir kişi veya kişiler üzerindeki potansiyel zarar veya olumsuz sağlık etkisi kaynağı. Çeşitli tehlike tipleri vardır: "fiziksel tehlikeler" (örneğin kayma veya takılıp düşme tehlikeleri, yangın, sıcak nesnelere veya bakımı ihmal edilmiş ekipmanlarla çalışma), "sağlık tehlikeleri" (örneğin gürültü, titreşim, uygun olmayan ışık düzeyi, zararlı tozlar veya stres) veya "kimyasal tehlikeler" (örneğin temizlik maddeleriyle, yapıştırıcılarla veya pestisitlerle çalışma)
Tehlikeli materyaller	Kişilere veya çevreye zarar verebilecek materyaller. Kullanılmış kurşun-asitli piller/aküler, asbest, enerji tasarruflu cıvalı ampuller, elektronik atıklar, POP (PCB) içeren elektrik transformatörleri, tıbbi ekipmanlar, radyoaktif malzemeler, pestisitler, süresi dolmuş insan ve hayvan ilaçları, kullanılmış yağlar, bulaşıcı biyolojik atıklar, dezenfektanlar, hayvan parçaları ve kadvraları ve partiküller (küller, toz, pestisit serpintileri) bunlar arasındadır.
Temel koruyucu kıyafet	Pestisitlerle çalışan kişilerin kıyafetleri, uzun kollu gömlek, pantolon ve çorap üstüne giyilen iş tulumu, bot, kimyasal maddelere dayanıklı eldiven, göz koruması (tüm yüz maskesi veya koruyucu gözlük) ve solunum korumasını (yani solunum maskesi) kapsar.
Topluluk	Bir arazinin, arazi grubunun veya şirketin varlığı veya operasyonları tarafından etkilenen belirli bir yerde yaşayan insan grupları. Tarım işçileri, 24 arazi sakinleri, komşular, yerliler ve yakın köylerde veya kentlerde yaşayanlar, belirli bir arazi, arazi grubu veya şirket tarafından etkilenen topluluklar olabilir. Bkz. <u>Yerliler ve yerel topluluklar</u>
Toplumsal Cinsiyet	Kadınlar ve erkekler ve kadın ve erkek grupları arasında, normlar, roller ve ilişkiler gibi, toplumsal olarak oluşturulmuş karakteristikler. Toplumdan topluma farklılık gösterir ve değiştirilebilir. Çoğu insan ya erkek ya kadın olarak doğmakla birlikte kendilerine uygun normlar ve davranış biçimleri öğretilir. Bunlar, evde, toplum içinde ve işyerlerinde aynı cinsiyetten veya karşı cinsiyetten kişilerle nasıl etkileşimde bulunacaklarını içerir. ²² İnsanlar kendilerini hem erkek hem de kadın olarak veya hiçbiri olarak

²² Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

	tanımlayabileceğinden, Cinsiyet Tanımlaması erkek ve kadınla sınırlı değildir.
Toplumsal Cinsiyet eşitliği	Kadınlarla erkeklerin ve kız çocuklarıyla erkek çocuklarının eşit haklara, sorumluluklara ve fırsatlara sahip olması. Eşitlik, kadınlarla erkeklerin aynı olması değil, kadınlarla erkeklerin haklarının, sorumluluklarının ve fırsatlarının erkek olarak mı yoksa kadın olarak mı doğmuş olduklarına bağlı olmaması anlamına gelir. Cinsiyet eşitliği, farklı kadın ve erkek gruplarının çeşitliliğine saygı göstererek, hem kadınların hem de erkeklerin çıkarlarının, ihtiyaçlarının ve önceliklerinin göz önüne alınmasını gerektirir. Cinsiyet eşitliği bir kadın sorunu olmayıp, gerek erkekleri gerekse kadınları ilgilendirmeli ve tam katılımlarını sağlamalıdır. Kadınlarla erkekler arasındaki eşitlik hem bir insan hakları meselesi olarak hem de insan merkezli sürdürülebilir gelişimin önkoşulu ve göstergesi olarak görülür. ²³
Toplumsal Cinsiyete Duyarlı	Toplumsal cinsiyet normları, rolleri ve ilişkileri göz önünde bulundurulur ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile erkek ve kadınların özel ihtiyaçlarıyla ilgili konuları ele almak, zararlı toplumsal cinsiyet normlarını, rollerini ve ilişkilerini düzgün hale getirmek ve kadın ve erkek arasındaki güç ilişkilerinde değişiklikleri teşvik etmek için bu anlayış temelinde faaliyetler yürütülür.
Toprak değerlendirmesi	Toprağın dokusu, toprak hidrolojisi, toprak profili, topografi, organik maddeler, bitki örtüsü özellikleri, toprak kullanımı gibi karakteristiklerin gözlenerek toprağın koşullarının analiz edilmesine yönelik sistematik bir süreç. Toprak değerlendirmesinin amacı, ürün seçimine ve toprak ve su yönetim önlemlerine destek olmaktır. Toprak matrisi kılavuz dökümanında (K kılavuz dökümanı: Toprak Matrisi), toprak analizinin yürütülmesi hakkında bilgi verilmiştir.
U	
Uygulama dışı bölge	Pestisit uygulaması yapılmayan alan Uygulama dışı bölgenin genişliği, pestisit uygulama yöntemine dayanır ve metre cinsinden mesafeyle belirtilir: 1) Sırt pulverizatörü, bantlama, yemleme, spesifik granül yerleştirme, toprak veya bitki enjeksiyonu, tohum işleme ve ot boylama gibi mekanik, el yardımıyla ve hedefe dönük uygulama yöntemleriyle uygulandığı takdirde 5 metre 2) Motorlu pulverizatörler veya püskürtme bomları, hava püskürtmeli pulverizatörler veya sis makineleri (ULV sis makineleri) gibi yayma ve basınçlı püskürtme uygulama yöntemleriyle uygulandığı takdirde, ekipmanın teknik spesifikasyonlarına bağlı olarak 10 metre. 25
Ücretler	Para cinsinden ifade edilen ve karşılıklı anlaşmayla ya da ulusal yasa veya yönetmeliklerle belirlenen ücret veya kazançlar. Ücretlerin bir çalışana, yapılan iş ya da yerine getirilmiş veya getirilecek olan hizmetler karşılığında işveren tarafından ödenmesi gerekir.
Üretici	Ticari amaçla veya kendi ve/veya ailesinin geçimini sağlamak için bir tarım işletmesine sahip olan veya işleten (erkek veya kadın) kişi.
V	
Vekil kullanıcı hakları	Bir sertifika sahibine, izlenebilirlik platformunda bir arazi sertifikası sahibi adına işlemler yapmak üzere verilen yetki.

²³ BM, Kadınlar, Kavramlar ve Tanımlar (Women, Concepts and Definitions) <https://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm>

	Y
Yaban hayatı	İnsanlar tarafından esas olarak çiftlik hayvanı veya evcil hayvan olarak beslenen hayvanlar dışındaki bütün omurgalı karasal türler.
Yaban hayatı zararlısı	Bitkilere veya bitki ürünlerine zararlı olan herhangi bir yabani omurgalı hayvan.
Yakın tehlike	Mantık çerçevesinde bakıldığında ya hemen ya da tehlike ortadan kaldırılamadan önce ölüme yol açmasının veya ağır fiziksel zarar vermesinin bekleneceği her türlü koşul, durum veya hareket şekli.
Yaşam geliri	<p>Bir ev halkının, o ev halkının bütün üyeleri için düzgün bir yaşam standardı sağlamaya yetecek, yıllık net kazançları. Düzgün bir yaşam standardının unsurları, beklenmedik olaylara karşı güvence dahil olmak üzere, gıda, su, barınma, eğitim, sağlık, ulaşım, giyim ve diğer temel ihtiyaçları içerir.</p> <p>Yaşam gelirinde, bir ev halkının kazandığı gelirin birden çok kaynaktan gelebileceği kabul edilir. Örneğin küçük toprak sahibi üreticilerde gelir, ürün satışlarının yanı sıra arazi dışı işlerden ve yardımlardan da elde edilebilir.²⁴</p>
Yaşam ücreti	<p>Bir çalışan tarafından belirli bir yerde standart bir çalışma haftasında elde edilen ve çalışan ve ailesi için düzgün bir yaşam standardı sağlamaya yetecek ücret.</p> <p>Düzgün bir yaşam standardının unsurları, beklenmedik olaylara karşı güvence dahil olmak üzere, gıda, su, barınma, eğitim, sağlık, ulaşım, giyim ve diğer temel ihtiyaçları içerir. Birçok ülkede, yaşam ücreti konusunda tek bir tanım ve metodolojiye dayalı rayiç tahminleri geliştirilmektedir.²⁵</p>
Yenileme	Eski ağaçları ve diğer bitkileri sökme ve yerlerine yeni bitki örtüsü dikme faaliyeti
Yerel bitki örtüsü	Kendi doğal yayılma alanında, yani insanlar tarafından getirilmeden veya insanların bakımına gerek kalmadan varlık gösteren tür, alt tür veya daha alt taksonomik kategorideki bitkiler.
Yerliler ve yerel topluluklar	<p>Nispeten yaygın olarak kabul edilen yerli halklar tanımlarından²⁶ birine uyan, farklı insan grupları. Bu tanımlarda (başka faktörlerin yanı sıra),²⁶</p> <ul style="list-style-type: none">• Belirli bir sosyoekonomik, politik ve tarihi bağlam içinde kendi insan gelişimi kavramını ve şeklini edinmiştir• Farklı grup kimliği, dilleri, geleneksel inançları, töreleri, yasa ve kurumları, dünya görüşleri ve yaşam tarzlarını korumaya çalışmıştır• Tarihsel olarak kullandığı ve yerleştiği, özel bir bağ kurduğu ve fiziksel ve kültürel varlığının tipik olarak bağlı olduğu topraklar, doğal kaynaklar ve bölgeler üzerinde belirli bir zaman boyunca kontrol sahibi olmuştur• Kendilerini yerli halklar olarak görür

²⁴ Küresel Yaşam Ücreti Koalisyonu, Yaşam Ücreti (<https://www.globallivingwage.org/about/living-income/>)

²⁵ ILO, 2011

²⁶ Bağımsız Ülkelerdeki Yerli ve Kabile Halkları Hakkındaki Konvansiyon (169 sayılı ILO Konvansiyonu), Yerli Nüfuslara Karşı Ayrımcılık Sorunu Hakkında Araştırma ve Yerli Nüfuslar Konusunda Çalışma Grubu tarafından "Yerli Halklar" kavramı hakkındaki BM Ön Raporu, yaygın olarak kabul edilen tanımlar arasındadır.

	<ul style="list-style-type: none">• Kökenleri; varlıkları, orijinal olarak buldukları veya sonradan el konulup sürdürdükleri toprakların sömürgeleştirilmesinden önceye dayanan halklardan gelmiştir <p>Rainforest Alliance standardının amaçları açısından bu tanım aynı zamanda, yerli halklarla aynı temel karakteristikleri paylaşan diğer yerel toplulukları da kapsayacak şekilde kullanılır. Örneğin:</p> <ul style="list-style-type: none">• Toprağa ve doğal kaynaklara, kültür, töre, tarih ve kimlik kaynakları olarak özel bir anlam yüklemek• Gelir kaynaklarını, sosyal örgütlenmelerini, kültürlerini, geleneklerini ve inançları dahil olmak üzere, kendi kültürel ve fiziksel varlıklarını sürdürmek için toprağa ve doğal kaynaklara bağlı olmak• Toprağı, devlet kurumları tarafından resmi olarak tanınmış olsa da olmasa da geleneksel mülkiyet sistemlerine göre kullanmak ve yönetmek.
Yetkin profesyonel/teknisyen	Belirli bir uzmanlık alanında kanıtlanmış profesyonel uzmanlık, beceriler, deneyim ve sicile sahip birey. Ülkedeki yetkili makamlarca verilmiş lisans veya sertifikaya sahip, pestisit uygulamaları için hava taşıtlarını sürmek veya dron kullanmak gibi spesifik teknik faaliyetler konusunda yetkin profesyonel/teknisyen
Yönetim planı	Yönetim tarafından, (hem yönetim, hem çalışanlar ve/veya grup üreticileri için) gerekliliklere uymak üzere belirlenen hedeflere ve bu hedeflere ulaşmak için gereken ilgili hizmetlere ayrıntılı bir genel bakış. Faaliyetler arasında risk azaltma faaliyetleri, iyileştirme faaliyetleri olabileceği gibi, eğitim, teknik destek, girdilere (örneğin fideler) erişim ve farkındalık artırıcı faaliyetler gibi hizmetler de olabilir. Yönetim Planı'nda faaliyetler hakkında, takvim, sıklık, faaliyetlerin yürütülmesinden sorumlu kişi, hedef grup ve durum gibi ayrıntılar belirtilir.
Yüksek Koruma Değerine Sahip (HCV)	Ulusal, bölgesel ve küresel ölçekte olağanüstü önemli veya kritik önemde kabul edilen biyolojik, ekolojik, sosyal veya kültürel değerler: <ol style="list-style-type: none">1) HCV1: Küresel, bölgesel veya ulusal ölçekte önem taşıyan endemik türlerin ve ender, tehdit altındaki veya tehlike altındaki türlerin toplandığı yerler.2) HCV2: Küresel, bölgesel veya ulusal ölçekte önem taşıyan ve doğal dağılım ve miktarda doğal olarak görülen türlerin büyük çoğunluğunun yaşamını sürdürme yeteneğine sahip olduğu, el değmemiş orman arazileri ve geniş arazi seviyesindeki ekosistemler ve ekosistem mozaikleri.3) HCV3: Ender, tehdit altındaki veya tehlike altındaki ekosistemler, yaşam alanları veya soyu tükenmekte olan canlıların korunması için ayrılmış bölgeler.4) HCV4: Su kütlelerinin korunması ve dayanıksız topraklarda ve eğimli arazilerde erozyon kontrolü gibi kritik durumlardaki temel ekosistem hizmetler.5) HCV5: Yerel toplulukların veya yerli halkların (gelir kaynakları, sağlık, beslenme, su vb.) temel ihtiyaçlarının giderilmesi için temel önem taşıyan yerler ve kaynaklar. Bu topluluklarla ve yerli halklarla yapılan sözleşmelerle ayırt edilir.6) HCV6: Küresel veya ulusal kültürel, arkeolojik veya tarihi önem taşıyan ve/veya yerel toplulukların veya yerli halkların geleneksel kültürleri için kritik önemdeki kültürel, ekolojik, ekonomik veya dini/kutsal yerler, kaynaklar,

	<p>yaşam alanları ve araziler. Bu yerel topluluklarla veya yerli halklarla yapılan sözleşmelerle ayırt edilir.</p> <p>HCV alanlarının ve Doğal Ekosistemlerin korunması konusundaki özel bir Rainforest Alliance kılavuz dökümanında, HCV alanlarının ayırt edilmesine ilişkin daha ayrıntılı tanımlar ve talimatlar mevcuttur.</p>
	Z
Zararlı	<p>Bitkilere veya bitki ürünlerine zarar veren herhangi bir bitki (otlar), hayvan (örneğin nematodlar, böcek, eklembacaklılar, kemirgenler) veya patojen ajan (mantarlar, bakteriler ve virüsler gibi mikroorganizmalar) türü, ırkı veya biyotipi²⁷</p>
Zorla çalıştırma	<p>Bir kişinin, herhangi bir cezaya uğrama tehdidi altında yapmak zorunda bırakıldığı ve kendisinin gönüllü olarak sunmadığı bütün iş veya hizmetler. Bir kişi, gönüllü olmayan (çalışanın özgür ve bilgilendirilmiş rızası bulunmayan) bir işe koşulduğunda ve cezalar ya da herhangi bir baskı veya zorlama aracılığıyla çalışmaya mecbur bırakıldığında, zorla çalıştırıldığı kabul edilir.</p> <p>Gönülsüzlük şekilleri, aşağıdakileri içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kölelik veya borçla çalıştırma gibi bir işlem yoluyla çalıştırma• Askerlik gibi, devlet tarafından dayatılan ve 29 sayılı ILO Konvansiyonu'nda belirtilen beklentileri karşılamayan işçilik• Gönüllü olmayan cezaevi işçiliği• Ücretsiz veya aşırı düşük ücretli çalışma• Çalışma koşulları (işveren, ücretler, çalışma saatleri, işin cinsi, koşullar/tehlikeler/maruziyetler, süre) üzerinde, çalışanın rızası olmadan yapılan değişiklikler• İşveren veya işe alan tarafından çalışma veya yaşam koşullarında düşüş meydana getirilmesi• Gönüllü olmayan ve aşırı fazla mesai• İş sözleşmesi veya anlaşmasını sona erdirmeye konusunda sınırlı özgürlük <p>Baskı veya zorlama şekilleri, aşağıdakileri içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir:</p> <ul style="list-style-type: none">• Fiziksel veya cinsel şiddet• Fiziksel sınırlama• Hareket veya iletişim kısıtlamaları• Para cezaları veya başka finansal cezalar• Yemek, su, tuvalet, uyku veya diğer temel ihtiyaçlardan mahrum bırakma• İzolasyon• Zorla uyuşturucu veya alkol kullanırma• Borçla çalıştırma veya avansların ve borçların manipülasyonu dahil olmak üzere borç manipülasyonu• İstihdam şartı olarak depozito, mali veya ek teminatlar veya kişisel eşyaların zorunlu tutulması• Ücretlerin veya diğer sosyal yardımların verilmemesi veya geciktirilmesi

²⁷ Uluslararası Bitki Koruma Konvansiyonu Sekreterliği Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Bitki SAĞLIĞI ÖNLEMLERİ KONUSUNDAKİ ULUSLARARASI STANDARTLAR (INTERNATIONAL STANDARDS FOR PHYTOSANITARY MEASURES), 2002 (<http://www.iaao.org/docrep/004/Y3241E/y3241e00.htm#Contents>)

	<ul style="list-style-type: none">• Kimlik belgesi veya önemli başka dökümanların, çalışanın rızası olmadan ve/veya çalışana bunlara kolayca erişim olanağı sağlamadan alıkonulması• İşten çıkarma, sınırdışı etme, yasal işlem veya yetkililere şikayet etme tehditleri
--	---